EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.10.9.
COM(2024) 469 final

2024/0258 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról

INDOKOLÁS

Az Európai Unió (a továbbiakban: EU) bővítési politikája továbbra is központi szerepet játszik a békés, stabil, erős és egységes Európa védelme és előmozdítása szempontjából. Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja is alátámasztja a határozott geostratégiai beruházás szükségességét. A Moldovai Köztársaság (a továbbiakban: Moldova) uniós tagsága az Unió politikai, gazdasági és biztonsági érdekeit szolgálja. Közvetlen választ jelent a moldovai nép európai törekvéseire, és javítja a gazdasági és társadalmi életkörülményeiket, valamint hozzájárul a biztonságosabb, békésebb és virágzó jövőjükhöz.

Moldova 2014-ben, az EU és Moldova közötti társulási megállapodás, valamint a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség ideiglenes hatálybalépésével kezdte meg az EU-hoz való társadalmi-gazdasági közelítést. A keleti partnerségre vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terven (EIP) keresztül az Unió már 1,6 milliárd EUR-t mobilizált nemzetközi pénzügyi intézményekkel együttműködésben a moldovai vezérprojektekbe való állami és magánberuházások keretében. Az EIP ösztönözte az olyan kritikus ágazatokba történő beruházásokat, mint például a konnektivitás, az energiahatékonyság, az üzletfejlesztés és a versenyképesség. 2022-ben az uniós csatlakozási kilátások lendületet adtak Moldovának ahhoz, hogy az egységes piachoz való korai hozzáférés megszerzése érdekében szerkezeti reformokat hajtson végre, valamint felgyorsítsa az uniós vívmányokhoz való igazodást – különös tekintettel az olyan alapkérdésekre, mint például a jogállamiság. A Covid19-világjárvány, valamint Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja, és az ország dezinformációs kampányok, valamint az energetikai zsarolás és gazdasági kényszerítés útján való destabilizálására irányuló törekvései következtében felmerülő gazdasági és társadalmi terhek azonban súlyosan befolyásolták Moldovának a gazdasági fejlődése fellendítésére és a szükséges társadalmi-gazdasági reformok előmozdítására való képességét. Moldova a régió egyik legszegényebb országa – egy főre jutó bruttó hazai terméke (GDP) az uniós átlag 29 %-át teszi ki, ami jelentős szakadékot jelent az EU-val való konvergencia szempontjából. A gazdasági növekedés aktuális üteme és a jelenlegi lassú konvergencia mellett további határozott politikai és gazdasági támogatás hiányában az ország nem lesz képes az uniós csatlakozás felé vezető úton való gyors előrehaladásra.

A 2023-ban előterjesztett, a Nyugat-Balkánra vonatkozó új növekedési tervvel az Unió elismerte a nyugat-balkáni partnerek támogatásának fontosságát. Az Ukrajna-eszközzel az EU megingathatatlan támogatásáról biztosította Ukrajnát. A Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv létrehozásának célja az volt, hogy támogassa ezeket az országokat az unióval való konvergencia kihívásainak kezelésében, valamint segítsen felgyorsítani a csatlakozási folyamatukat. A javasolt pénzügyi támogatást a meglévő pénzügyi támogatáson felül biztosította az Unió. A Bizottság azzal a céllal, hogy Moldova gazdaságának és társadalmának is ehhez hasonló mértékű új lendületet adjon, előterjeszti a Moldovára vonatkozó növekedési tervet (melynek részleteit a kísérő bizottsági közlemény ismerteti). A terv ösztönözni fogja a csatlakozási folyamat felgyorsításához szükséges reformokat és beruházásokat, valamint élénkíteni fogja Moldova gazdaságát, ami a moldovai nép javát szolgálja.

A **Moldovára vonatkozó növekedési terv** a következő három pilléren alapul:

– a társadalmi-gazdasági és alapvető reformok felgyorsítása,

– az Európai Unió egységes piacához való hozzáférés javítása,

– a pénzügyi támogatás növelése a célzott Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszköz (a továbbiakban: az eszköz) révén.

A három pillér egymást kölcsönösen megerősítő módon, valamint a társulási megállapodással/a mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térséggel és a keleti partnerségre vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási tervvel összhangban a reformfolyamat eredményeire alapozva kezeli a lassú gazdasági növekedés mögöttes strukturális okait annak érdekében, hogy már az uniós csatlakozás előtt jelentkezzenek az integráció társadalmi-gazdasági előnyei. Ez a rendelet a Moldovára vonatkozó növekedési terv harmadik pillérére összpontosít.

A javasolt eszköz mintájául a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz[1] szolgált.

A növekedési terv központi elemeként szolgáló eszköz szigorú feltételeket vezet be, ugyanis **az uniós támogatás folyósítására a reformok végrehajtása terén elért haladás függvényében kerül sor**, különös tekintettel a társadalmi-gazdasági konvergencia és a versenyképesség javítására, valamint az alapkérdésekre.

Az eszköz finanszírozása a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa (NDICI-GE) 2025–2027-es időszakra vonatkozó költségvetésében Moldovának előirányzott 420 millió EUR értékű bilaterális juttatásokból történik.

A 2025–2027-es időszakban az eszköz keretében Moldova rendelkezésére bocsátott források maximális összege 1 785 millió EUR lesz (folyó áron). Ez az összeg legfeljebb 1 500 millió EUR értékű kedvezményes hitelekből és 285 millió EUR értékű vissza nem térítendő támogatásból tevődik össze. A fent említett, Moldova számára való folyósításra rendelkezésre álló maximális összeg – 135 millió EUR – a közös tartalékalapban kerül elkülönítésre a hitelnyújtás céljára.

A vissza nem térítendő támogatás kiterjed az Unió által az (EU) 2021/947 rendelet 32. cikkében említett regionális beruházási platformok egyike, a Szomszédsági Beruházási Platform (NIP) keretében jóváhagyott projektekre nyújtott támogatásra. Ez a kiegészítő támogatás magában foglalja a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott támogatást és a technikai segítségnyújtást is, amelyek elő fogják segíteni a reformok végrehajtását és Moldova uniós csatlakozás felé vezető útját.

Ezenfelül az eszköz várhatóan akár 2 500 millió EUR értékű, a nemzetközi pénzügyi intézményektől és a magánszférából érkező új beruházást fog mobilizálni. A nyugat-balkáni beruházási kerethez hasonlóan itt a NIP lesz a beruházások megvalósításának fő eszköze. A fő beruházásokat a keleti partnerségre vonatkozó **gazdaságélénkítési és beruházási terv** (EIP) ösztönözte, és azok a növekedési terv keretében tovább folytatódnak majd. Ezek a beruházások a társadalmi-gazdasági fejlődés kulcsfontosságú multiplikátoraiként szolgáló ágazatokra irányulnak, melyek a következők: a konnektivitás – a fenntartható közlekedést is beleértve –, az energia, a zöld és a digitális átállás, az oktatás és a készségfejlesztés. A végrehajtásra a nemzetközi pénzügyi intézményekkel és az uniós tagállamok fejlesztési bankjaival együttműködésben kerül sor; mindez további beruházásokat fog vonzani, többek között a magánszektorból is.

Annak érdekében, hogy teljes mértékben kihasználhassa a növekedési tervben rejlő lehetőségeket, Moldovának reformprogramot kell készítenie, amelyben meghatározza azokat a **kulcsfontosságú társadalmi-gazdasági és alapvető reformokat**, amelyeket az ország a 2025–2027-es időszakban meg kíván hozni az EU-hoz való konvergencia felgyorsítása érdekében. Ezután a Bizottság értékeli és jóváhagyja a programot.

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1449 rendelete (2024. május 14.) a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról.

A reformprogramnak összhangban kell állnia az ország növekedési stratégiájával, valamint kezelnie kell az ország fenntartható és inkluzív növekedési pályájának strukturális hiányosságait[2].

A fő beruházások végrehajtásának biztosítása érdekében a Moldova költségvetésének különlegesen kedvező feltételű kölcsönökön keresztül nyújtott összeg legalább 25 %-a fokozatosan kerül kiosztásra a NIP számára. Ez az összeg a NIP vissza nem térítendő támogatásán felül, a kétoldalú juttatás keretében fog rendelkezésre állni.

A Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési tervhez hasonlóan az új eszközt olyan végrehajtási mechanizmusokkal hajtják végre, amelyeket arra választottak ki, hogy maximalizálják a reformok és a kapcsolódó beruházások gyors megvalósítását, miközben fenntartják a szükséges ellenőrzéseket, és minimálisra csökkentik az Európai Bizottság, Moldova és más végrehajtó partnerek adminisztratív terheit. A beruházási kiadásokra a NIP-en keresztül történő pénzeszköz-átirányítás további biztosítékot nyújt a vagyonkezelői kockázatokkal szemben, mivel a NIP jól bevált pénzügyi kontrollrendszerekkel rendelkezik, amelyek a végrehajtó pénzügyi intézmények pilléralapú kontrollstandardjaira is támaszkodnak. A NIP egységes együttműködési keretet biztosít a Bizottság, az uniós tagállamok bilaterális donorjai és a pénzügyi intézmények között. Minden beruházás a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elvre és a „senkit nem hagyunk hátra” elvre fog épülni, és hozzá fog járulni ahhoz a tágabb célkitűzéshez, hogy segítse a régiót az uniós szabályokkal és normákkal összhangban álló zöld, klímasemleges, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, digitális és inkluzív gazdaságra való átállásban.

A nemzeti költségvetés részére történő közvetlen kifizetések és a pénzeszközöknek a beruházási javaslatokra való rendelkezésre bocsátása a reformok végrehajtása terén elért haladástól és a reformprogramban meghatározott kifizetési feltételek teljesítésétől függ. A fizetési feltételeknek minőségi és mennyiségi lépéseket, valamint kifizetési határidőket is magukban kell foglalniuk.

A kifizetések rendelkezésre bocsátásának általános feltétele a makroszintű pénzügyi stabilitás, a hatékony és eredményes államháztartási gazdálkodás, az átláthatóság és a költségvetés felügyelete.

A kifizetésekre rögzített féléves ütemterv szerint, a Moldova által benyújtott, kellően indokolt kérelmek alapján kerül sor, miután a Bizottság ellenőrizte a vonatkozó kifizetési feltételek teljesülését. Amennyiben a kifizetési feltételek nem teljesülnek, a Bizottság felfüggeszti a kifizetést, vagy a megfelelő összeget levonja a kifizetésből.

A kapcsolódó felfüggesztett pénzeszközök kifizetésére a reformprogramban meghatározott eredeti határidő utáni tizenkét hónapon belül kerülhet sor, feltéve, hogy a kifizetési feltételek időközben teljesültek.

A növekedési tervben foglalt három pillér végrehajtása jelentős mértékben támogatja a csatlakozási folyamatot azzal, hogy felgyorsítja Moldovának az uniós értékekhez, normákhoz és jogszabályokhoz való igazodását.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az ezen eszköz keretében nyújtott támogatás összhangban lesz a Moldovának más uniós eszközökön, különösen az NDICI-GE keretében nyújtott kétoldalú támogatás egyéb formáival, valamint a regionális támogatásokkal, és kiegészíti őket. A támogatás az uniós csatlakozáshoz vezető út által magába foglalt, a társulási menetrenddel összhangban álló

2

reformokra épít. Megerősíti továbbá a jelenlegi támogatást, és lehetővé teszi az ország számára, hogy felgyorsítsa a keleti partnerségre vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv moldovai végrehajtását. Célkitűzéseinek és céljainak elérése érdekében különös hangsúlyt kell fektetni azokra az ágazatokra, amelyek valószínűleg a fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés kulcsfontosságú multiplikátoraként fognak működni – vagyis a konnektivitás, a közlekedés, az energia, a digitális átállás, az innováció, az oktatás (valamennyi szinten) és a készségfejlesztés ágazatára.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A rendelet végrehajtása összhangban lesz a külső tevékenységek egyéb területeivel és a külső szakpolitikákkal (pl. bővítési politika, szomszédságpolitika, közös kül- és biztonságpolitika). Az eszköz kiegészíti ezeket az erőfeszítéseket azáltal, hogy Moldova uniós tagságra való felkészülése érdekében felgyorsítja annak EU-hoz való fenntartható társadalmi-gazdasági konvergenciáját.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A javaslat jogalapját az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 212. cikke képezi. E javaslatot a Bizottság az EUMSZ 294. cikkében megállapított eljárás szerint terjeszti elő.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

A javasolt eszköz a bővítési politika összefüggésében az EU-hoz való közelítésben fogja támogatni Moldovát. E támogatás nyújtására ezért az EU a legalkalmasabb. Moldova az uniós tagságra való felkészítését legjobb az uniós szinten elvégezni.

A szükséges segítségnyújtás léptékére tekintettel az EU egyedülálló helyzetben van ahhoz, hogy időben, összehangolt és következetes módon, hosszú távon nyújtson külső támogatást Moldovának. Az EU hitelfelvételi kapacitásánál fogva kedvező feltételek mellett tud hitelt nyújtani Moldovának, valamint többéves távlatban vissza nem térítendő támogatásokat és garanciákat tud biztosítani.

Az EU moldovai küldöttsége átfogó hozzáférést tud biztosítani a Moldovát érintő fejleményekre vonatkozó információkhoz. Ez lehetővé teszi az EU számára, hogy folyamatosan tisztában legyen az új szükségletekkel és körülményekkel, és így a támogatását a változó igényekhez igazítsa, szorosan együttműködve más bilaterális vagy multilaterális donorokkal.

- **Arányosság**

A javaslat megfelel az arányosság elvének, mivel az említett célkitűzések európai szintű megvalósításához szükséges minimumra szorítkozik, és nem lépi túl az ehhez szükséges mértéket.

Az eszköz olyan célzott intézkedés, amelynek célja a gyorsított reformok támogatása egy olyan országban, amelynek fel kell zárkóznia az EU-hoz annak érdekében, hogy az EU bővítése zökkenőmentesen és kölcsönösen előnyös módon valósulhasson meg. Struktúrája a lehető legnagyobb mértékben a meglévő támogatási struktúrán (NDICI – Globális Európa)

valamint azonos finanszírozási modelleken (pl. NIP), és meglévő, de egyszerűsített eszközökön (teljesítményalapú eszközök) alapul.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Összhangban az EUMSZ 212. cikkével, amely a nem uniós országokkal folytatott együttműködés végrehajtására szolgáló intézkedések elfogadására a rendes jogalkotási eljárást határozza meg, a javaslat rendelet formáját ölti, ezáltal biztosítva egységes alkalmazását, teljes egészében kötelező jellegét és közvetlen alkalmazandóságát.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

N. a.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

Az érdekelt felekkel folytatott hivatalos konzultációra azért nem kerülhetett sor, mert a javaslatot sürgősen elő kellett készíteni, hogy azt az Európai Parlament és a Tanács időben elfogadhassa annak érdekében, hogy 2025-re működésbe léphessen.

Az EU biztosítja a megfelelő kommunikációt és láthatóságot az eszköz célkitűzéseivel, valamint az eszköz keretében Moldovában, az Unión belül és azon kívül végrehajtott intézkedésekkel kapcsolatban.

- **Szakértői vélemények összegyűjtése és felhasználása**

N. a.

- **Hatásvizsgálat**

A rendelet elfogadását követő három hónapon belül a javaslatot alátámasztó bizottsági szolgálati munkadokumentum formájában értékelés készül.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

N. a.

- **Alapjogok**

Az eszköz keretébe tartozó támogatás nyújtásának előfeltétele, hogy Moldova és intézményei továbbra is tiszteletben tartsák a hatékony demokratikus mechanizmusokat – többek között a többpárti parlamentáris rendszert – és a jogállamiságot, valamint biztosítsák az emberi jogok tiszteletben tartását, beleértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogainak tiszteletben tartását. Moldova elkötelezettsége a reformok iránt és a hatóságok által kifejezett erős politikai akarat olyan pozitív jelek, amelyeket a 2023. évi bővítési csomagról szóló bizottsági közleményben szereplő bizottsági értékelés is megerősít.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Az eszközön keresztül biztosítandó maximális forrás a 2025–2027-es időszakra 1 920 millió EUR lesz valamennyi támogatástípus esetében, amelyből legfeljebb

420 millió EUR vissza nem térítendő támogatás – beleértve a tartalékfeltöltést is, melyet a NDICI-GE keretében Moldovának a 2025–2027-es időszakra előirányzott bilaterális juttatás biztosít –, 1 500 millió EUR pedig az Unió által nyújtott kedvezményes hitel.

A hitelekre a közös tartalékalapban 9 %-os tartalékfeltöltési rátával képeznek tartalékot. A tartalékfeltöltés a vissza nem térítendő támogatásból fog származni, melyet az NDICI-GE keretében Moldovának a 2025–2027-es időszakra előirányzott bilaterális juttatás biztosít.

A vissza nem térítendő támogatási komponens 1 %-át (4,2 millió EUR) az eszköz kezelésével kapcsolatos technikai és igazgatási segítségnyújtási kiadásokra kell elkülöníteni, beleértve a nyomon követést, a kommunikációt, az ellenőrzést és az értékelést is.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A rendelet részletesen rendelkezik a végrehajtásról, a nyomon követésről, a jelentéstételről és az értékelésről.

Az eszköz végrehajtását a Bizottság szorosan figyelemmel kíséri. A Bizottság a Szerződések maradéktalan tiszteletben tartása mellett együtt fog működni az Európai Külügyi Szolgálattal (EKSZ) az eszköz végrehajtása céljából, valamint annak érdekében, hogy biztosítsa az Unió külső tevékenységének következetességét.

Moldovának a Bizottság által meghatározott kritériumokon alapuló nyomonkövetési rendszert kell bevezetnie, és évente jelentést kell tennie a Bizottságnak reformprogramja végrehajtásáról. Ez magában foglalja a reformprogram kitűzött céljainak elérése felé tett előrehaladásról, a belső kontrollrendszere javításáról, költségvetése végrehajtásáról, valamint a jogosulatlanul kifizetett vagy visszaélésszerűen felhasznált és végül az EU által visszafizettetett összegekről szóló jelentéstételt.

A Bizottság éves értékelést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a rendelet 27. cikkében említett bizottságnak az eszköz keretében nyújtott pénzeszközök végrehajtásáról.

A Bizottság ezenkívül elvégzi a rendelet utólagos értékelését.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

N. a.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A rendelet részletesen rendelkezik a végrehajtásról, a nyomon követésről, a jelentéstételről és az értékelésről.

Az eszköz keretében történő végrehajtásra a költségvetési rendeletben meghatározott formák és végrehajtási módszerek szerint kerül sor.

Az eszköz végrehajtását a Bizottság szorosan figyelemmel kíséri. A Szerződések maradéktalan tiszteletben tartása mellett a Bizottság együtt fog működni az Európai Külügyi Szolgálattal (EKSZ) az eszköz végrehajtása céljából, valamint annak érdekében, hogy biztosítsa az Unió külső tevékenységének következetességét.

Moldovának a Bizottság által meghatározott kritériumokon alapuló nyomonkövetési rendszert kell bevezetnie, és évente jelentést kell tennie a Bizottságnak reformprogramja végrehajtásáról. Ez magában foglalja a program kitűzött céljainak elérése felé tett előrehaladásról, a belső kontrollrendszere javításáról, költségvetése végrehajtásáról, valamint a jogosulatlanul kifizetett vagy visszaélésszerűen felhasznált és végül az EU által visszafizettetett összegekről szóló jelentéstételt.

A Bizottság éves értékelést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a rendelet 27. cikkében említett bizottságnak az eszköz keretében nyújtott pénzeszközök végrehajtásáról.

A Bizottság ezenkívül elvégzi a rendelet utólagos értékelését.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

A rendelet létrehozza a Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszközt.

Az I. fejezet (Általános rendelkezések) ismerteti az eszköz tárgyát (1. cikk), a fogalommeghatározásokat (2. cikk), az eszköz általános és konkrét célkitűzéseit (3. cikk), az általános elveket (4. cikk), valamint a támogatás előfeltételeit (5. cikk).

A II. fejezet meghatározza az eszköz finanszírozási és végrehajtási módozatait. A 6. cikk rendelkezik az eszköz vissza nem térítendő pénzügyi támogatás (melyet az NDICI-Globális Európa keretében Moldovának a 2025–2027-es időszakra előirányzott kétoldalú juttatás biztosít), valamint hitelek formájában nyújtott támogatás révén való végrehajtásáról. A 7. cikk a személyek és szervezetek támogathatóságát ismerteti. A 8. cikk a Bizottság és Moldova között kötendő, az eszközről szóló megállapodással foglalkozik, amely elsősorban rögzíti az ellenőrzéssel és a kontrollal kapcsolatos rendelkezéseket, valamint a kifizetések folyósítására vonatkozó kötelezettségeket és feltételeket.

A III. fejezet (Reformprogram) részletezi a reformprogram kidolgozásának követelményeit és alapját (9. cikk), valamint a finanszírozásra vonatkozó elveket, beleértve a folyósítások kifizetési feltételeit (10. cikk). A 11. cikk részletesen bemutatja a Moldova által benyújtandó reformprogramot, az erre vonatkozó eljárást, valamint azokat az elemeket, amelyeket a reformprogramnak tartalmaznia kell, beleértve az eszközből finanszírozandó reformokat és beruházási területeket, valamint az eszközből származó pénzeszközök felhasználása során a szabálytalanságok, a csalás, a korrupció és az összeférhetetlenség megelőzésére, feltárására és korrekciójára szolgáló rendszereket.

A Bizottság a 12. cikkben meghatározott kritériumok alapján értékeli a reformprogramot. Ezután a 13. cikkben leírtaknak megfelelően végrehajtási határozatot hoz, amelyben megállapítja a kifizetési feltételek és határidők kielégítő teljesítésének függvényében folyósítandó hiteltámogatás indikatív összegét, valamint azt az előfinanszírozást, amelyre Moldova jogosult lesz. A 14. cikk lehetővé teszi Moldova számára, hogy módosított reformprogramra vonatkozó javaslatot tegyen, és a végrehajtási határozat módosítását kérje a Bizottságtól.

A 15. cikk tartalmazza a Bizottság és Moldova között megkötésre kerülő hitelmegállapodást, valamint a Bizottság által a piacokon történő hitelfelvételre irányadó szabályokat. A 16. cikk a tartalékfeltöltésre vonatkozó rendelkezéseket határozza meg. A Moldovának nyújtható előfinanszírozás – az 5. cikkben leírt előfeltételek Moldova általi teljesítésének függvényében történő – kifizetésének szabályait a 17. cikk határozza meg. A 18. cikk bemutatja a Szomszédsági Beruházási Platform keretébe tartozó projekteket. A 19. cikk a makroszintű

pénzügyi stabilitáshoz, a hatékony államháztartási gazdálkodáshoz, a költségvetés átláthatóságához és felügyeletéhez kapcsolódó általános feltételek, valamint a reformprogramokban meghatározott kifizetési feltételek egyidejű teljesülése esetén alkalmazandó kifizetési eljárást részletezi.

A kifizetésekre félévente kerül sor azt követően, hogy Moldova a végrehajtandó minőségi és mennyiségi lépések formáját öltő, vonatkozó kifizetési feltételek kielégítő teljesítése után a pénzeszközök felszabadítására irányuló kérelmet nyújtott be. Negatív értékelés esetén a Bizottság visszatartja az összegnek a nem teljesített kifizetési feltételekhez kapcsolódó részét. A visszatartott pénzeszközök csak akkor bocsáthatók rendelkezésre, ha Moldova a pénzeszközök felszabadítására irányuló későbbi kérelem részeként megfelelően megindokolta, hogy megtette a szükséges intézkedéseket a vonatkozó kifizetési feltételek kielégítő teljesítésének biztosítása érdekében. A 19. cikk azt is előírja, hogy a 2028. december 31-ig nem teljesített minőségi vagy mennyiségi lépésekre vonatkozóan nem fizethető ki semmilyen összeg, továbbá felhatalmazza a Bizottságot az összegek csökkentésére, ha az Unió pénzügyi érdekei sérülnek, vagy ha Moldova súlyosan megszegi az eszköz keretében kötött megállapodásban foglalt valamely kötelezettséget. A 20. cikk meghatározza a reformprogram végrehajtása céljából támogatásban részesülő személyekre és szervezetekre vonatkozó átláthatósági szabályokat.

A IV. fejezet (Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme) meghatározza a Bizottság és Moldova által az eszköz végrehajtása feletti hatékony ellenőrzés biztosítása érdekében követendő rendelkezéseket. A 21. cikk ismerteti azokat a kötelezettségeket, amelyeket az eszközről szóló megállapodásnak tükröznie kell. Ezek magukban foglalják az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció, összeférhetetlenség és szabálytalanságok megelőzésére, feltárására és korrekciójára; a kettős finanszírozás elkerülésére; valamint a hűtlen kezelésben érintett pénzeszközök visszafizettetésére irányuló megfelelő intézkedéseket; az eszköz keretében nyújtott pénzeszközök kedvezményezettjeire vonatkozó megfelelő adatok gyűjtését, valamint a Bizottságra, az Európai Csalás Elleni Hivatalra (OLAF) és az Európai Ügyészségre (EPPO) ruházandó jogokat. A 21. cikk feljogosítja a Bizottságot arra, hogy csökkentse vagy visszafizettesse az összegeket az Unió pénzügyi érdekeinek sérelme, illetve a mennyiségi vagy minőségi lépések visszafordítása esetén, vagy ha Moldova súlyosan megszegi az eszköz keretében kötött megállapodásokból eredő valamely kötelezettséget. A 22. cikk meghatározza a Moldova belső kontrollrendszereire vonatkozó rendelkezéseket.

Az V. fejezet (Nyomon követés, jelentéstétel és értékelés) rendelkezik a nyomon követés és értékelés során használandó mutatókról és eredményekről (23. cikk), az eredménytábla létrehozásáról (24. cikk), az eszköz utólagos értékeléséről (25. cikk), valamint Moldova jelentéstételéről a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében (26. cikk).

A VII. fejezet (Záró rendelkezések) meghatározza a komitológiai eljárást (27. cikk), a tájékoztatásra, a kommunikációra és a nyilvánosságra vonatkozó rendelkezéseket (28. cikk), valamint rendelkezik a hatálybalépésről (29. cikk).

2024/0258 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

Tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 212. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

(1) Az Unió az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 2. cikkében hivatkozott értékeken alapul, amelyek közé tartozik a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartása is. Ezek az értékek az Európai Tanács 1993. júniusi koppenhágai ülésén megállapított csatlakozási kritériumok (a továbbiakban: koppenhágai kritériumok) részét képezik, amelyek az uniós tagságra való jogosultság feltételeit alkotják.

(2) A bővítési folyamat meghatározott kritériumokra, méltányos és szigorú feltételrendszerre, valamint a saját érdemek elvére épül. Továbbra is alapvető fontosságú az „alapvető feladatok elsődlegességének” megközelítése melletti szilárd elkötelezettség, amely megköveteli a jogállamiságra, az alapvető jogokra, a demokratikus intézmények működésére és a közigazgatási reformra, valamint a gazdasági kritériumokra való erőteljes összpontosítást. Az előrehaladás attól függ, hogy a Moldovai Köztársaság (a továbbiakban: Moldova) végrehajtja-e az uniós vívmányokhoz való igazodáshoz szükséges reformokat.

(3) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja azt is megmutatta, hogy a bővítés a békébe, a biztonságba és a stabilitásba való geostratégiai befektetés. Az Unió teljes mértékben és egyértelműen elkötelezett Moldova uniós tagsági perspektívája mellett. Moldova Unió felé való orientációja és iránta való elkötelezettsége az ország stratégiai döntésének és az értékközösségben elfoglalt helyének erőteljes kifejeződése. Moldova uniós tagság felé vezető útjának szilárdan a reformok terén elért kézzelfogható és konkrét eredményeken kell alapulnia.

(4) Az Uniónak és Moldovának közös érdeke, hogy Moldova jövőbeli uniós tagsága érdekében előmozdítsa az ország politikai, jogi és gazdasági rendszereinek reformjára irányuló erőfeszítéseket, és támogassa a csatlakozási folyamatát. Az uniós tagság kilátása erőteljes átalakító hatással bír, és kedvező demokratikus, politikai, gazdasági és társadalmi változásokat ösztönöz.

(5) Az uniós tagság előnyeinek egy részét már a csatlakozás előtt biztosítani kell. Ezen előnyök központi eleme a gazdasági konvergencia. Moldova gazdasági konvergenciájának szintje jelenleg a vásárlóerő-egységben számított, egy főre jutó GDP-ben kifejezve továbbra is alacsony, az uniós átlag 29 %-át teszi ki, és nem javul elég gyorsan.

(6) Mivel a Moldovával folytatott csatlakozási tárgyalások 2024 júniusában kezdődtek meg, fontos, hogy Moldova a csatlakozás felé vezető útjának támogatása a csatlakozási tárgyalásokat folytató többi tagjelölt országhoz hasonló szintre kerüljön, valamint hogy arányos mértékű források álljanak a rendelkezésére.

(7) A Moldovára vonatkozó növekedési terv végrehajtásához megfelelő finanszírozás szükséges egy célzott, új finanszírozási eszköz, azaz az eszköz keretében, hogy az segítse az országot a fenntartható gazdasági növekedésre irányuló reformok megvalósításában, valamint az alapkérdések előmozdításában.

(8) A Moldovára vonatkozó növekedési terv céljainak elérése érdekében különös hangsúlyt kell fektetni a beruházási területek tekintetében azokra az ágazatokra, amelyek valószínűleg a társadalmi és gazdasági fejlődés kulcsfontosságú multiplikátoraként fognak működni – ezek a következők: a konnektivitás, beleértve a fenntartható közlekedést, a dekarbonizációt, az energia, a zöld és digitális átállás, továbbá az oktatás, a munkaerőpiaci részvétel és a készségfejlesztés, különösen összpontosítva a fiatalokra.

(9) Az eszköznek a Moldovára vonatkozó társulási menetrenden, valamint a keleti partnerségre vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv moldovai munkáján kell alapulnia – ez utóbbi komoly beruházásokat eszközölt az olyan kritikus ágazatokban, mint a konnektivitás, az energiahatékonyság, az üzletfejlesztés és a versenyképesség.

(10) A fenntartható közlekedési infrastruktúra elengedhetetlen a Moldova és az Unió közötti összeköttetések javításához. Hozzá kell járulnia Moldova uniós közlekedési hálózatba való beilleszkedéséhez. A felülvizsgált transzeurópai közlekedési hálózatban (TEN-T) a Bizottság kiterjesztette a „Balti-tenger – Fekete-tenger – Égei-tenger” közlekedési folyosót Moldovára. A TEN-T hálózat referenciaként szolgál a fenntartható közlekedési infrastruktúra finanszírozásához, beleértve a környezetbarát közlekedési eszközöket, például a vasutakat is, valamint a közlekedés digitalizálását.

(11) Az eszköznek támogatnia kell azokat a beruházásokat és reformokat, amelyek előmozdítják Moldova a gazdaság és a társadalom digitális átalakulásához vezető útját, összhangban a „Digitális iránytű 2030-ig: a digitális évtized megvalósításának európai módja” című bizottsági közleményben bemutatott, 2030-as uniós jövőképpel, és egy olyan inkluzív digitális gazdaságot kell ösztönöznie, amely minden polgár számára előnyös. Az eszköznek törekednie kell arra, hogy megkönnyítse az általános célkitűzések és az Unióval kapcsolatos digitális célok Moldova általi elérését. Amint azt a Bizottság a 2023. június 15-i „Az 5G kiberbiztonsággal kapcsolatos eszköztár végrehajtása” című közleményében felvázolta, az 5G kiberbiztonsággal kapcsolatos eszköztárnak referenciaként kell szolgálnia a régióban a digitális infrastrukturális projektek biztonságát, rezilienciáját és integritásának védelmét biztosító uniós finanszírozáshoz.

(12) Az eszköz keretében nyújtott támogatást általános és konkrét célkitűzések teljesítéséhez, meghatározott kritériumok és egyértelmű kifizetési feltételek alapján kell biztosítani. Ezeket az általános és konkrét célkitűzéseket egymást kölcsönösen erősítő módon kell megvalósítani. Az eszköznek támogatnia kell a bővítési folyamatot azáltal, hogy a jövőbeli uniós tagságot célzó reformok elfogadása és végrehajtása révén felgyorsítja az uniós értékekhez, jogszabályokhoz, szabályokhoz, normákhoz, szakpolitikákhoz és gyakorlatokhoz (a továbbiakban: uniós vívmányok) való igazodást, felgyorsítja Moldova fokozatos integrációját az Unió egységes piacába, valamint felgyorsítja az Unióhoz való társadalmi-gazdasági konvergenciáját. Az eszköznek elő kell mozdítania a jószomszédi kapcsolatokat is.

(13) A társadalmi-gazdasági konvergencia fokozásán túl az eszköznek hozzá kell járulnia a bővítési folyamat alapkérdéseivel kapcsolatos reformok felgyorsításához is, beleértve a jogállamiságot, az alapvető jogokat, többek között a menekültek, a kisebbségekhez tartozó személyek – beleértve a nemzeti kisebbségeket és a romákat –, valamint a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális (LMBTI) személyek jogait. Emellett javítania kell a demokratikus intézmények és a közigazgatások működését is; a közbeszerzést, az állami támogatások ellenőrzését és az államháztartási gazdálkodást; a korrupció valamennyi formája és a szervezett bűnözés elleni küzdelmet; a minőségi oktatást és képzést, valamint a foglalkoztatáspolitikákat; továbbá a régió zöld átállását, éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseit.

(14) Az eszköznek – a meglévő bővítési módszertannal[3] összhangban – segítenie kell Moldovát az uniós tagságra való felkészülésben.

(15) Az eszköz hatályának veszélyeztetése nélkül ki kell egészítenie a meglévő gazdasági és pénzügyi párbeszédet, ezáltal fokozva a gazdasági integrációt és a gazdaságpolitikák többoldalú uniós felügyeletére való felkészülést.

(16) Az eszköznek elő kell mozdítania a hatékonysági elvek kidolgozását, tiszteletben tartva az egyéb uniós programok és eszközök keretében nyújtott támogatáshoz viszonyított addicionalitást és az azzal való kiegészítő jelleget, és törekedve az e rendelet szerinti segítségnyújtás és az Unió, a tagállamok, a harmadik országok, a multilaterális és regionális szervezetek és jogalanyok által nyújtott egyéb támogatások – többek között export- és fejlesztési finanszírozásból álló integrált pénzügyi csomagok – közötti átfedések elkerülésére és a közöttük lévő szinergiák biztosítására.

(17) Az inkluzív partnerségek elvével összhangban a Bizottságnak törekednie kell annak biztosítására, hogy Moldovában az érintett érdekelt felekkel, köztük a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel megfelelően konzultáljanak, és hogy azok időben hozzáférjenek a releváns információkhoz azért, hogy érdemi szerepet tölthessenek be a programok megtervezésében és végrehajtásában, valamint a kapcsolódó nyomonkövetési folyamatokban.

(18) Technikai segítségnyújtást, valamint határokon átnyúló együttműködési segítségnyújtást kell biztosítani az eszköz célkitűzéseinek támogatása és Moldova a reformprogram végrehajtásához szükséges megfelelő kapacitásainak megerősítése érdekében.

(19) Az eszköznek biztosítania kell az összhangot az Unió külső tevékenységének az EUSZ 21. cikkében meghatározott általános célkitűzéseivel, és biztosítania kell e célkitűzések támogatását, beleértve az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített alapvető jogok tiszteletben tartását is. Az eszköznek biztosítania kell különösen az emberi jogok és a jogállamiság védelmét és előmozdítását.

(20) Az eszköznek ösztönöznie kell az innovációt, a kutatást, valamint az akadémiai intézmények és az ipar közötti együttműködést a zöld és digitális átállás támogatása érdekében, előmozdítva a helyi iparágakat, különös hangsúlyt fektetve a helyi mikro-, kis- és középvállalkozásokra, valamint induló vállalkozásokra.

[3] COM(2020) 57 final.

(21) Moldovának hiteles elkötelezettséget kell tanúsítania az európai értékek iránt, többek között az Unió közös kül- és biztonságpolitikájához való igazodása révén, beleértve az uniós korlátozó intézkedéseket is.

(22) Az eszköz végrehajtása során figyelembe kell venni az Unió stratégiai autonómiáját, valamint az Unió és tagállamai stratégiai érdekeit és az Unió alapját képező értékeket.

(23) Az eszköz hatálya alá tartozó tevékenységeknek támogatniuk kell az Unió szociális, éghajlati és környezetvédelmi normái felé teendő lépéseket, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljai, az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye keretében elfogadott Párizsi Megállapodás, a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény, valamint az elsivatagosodás elleni küzdelemről szóló ENSZ-egyezmény felé teendő lépéseket, és nem idézhet elő környezetkárosodást, illetve nem lehet ártalmas a környezetre vagy az éghajlatra. Az eszköz keretében finanszírozott intézkedéseknek összhangban kell lenniük Moldova energia- és klímatervével, nemzetileg meghatározott hozzájárulásával és a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére irányuló törekvésével. Az eszköznek hozzá kell járulnia az éghajlatváltozás mérséklését célzó intézkedésekhez, és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodásra való képességhez, és elő kell segítenie az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát. Az eszköz keretében nyújtott finanszírozásnak különösen elő kell mozdítania a dekarbonizált, klímasemleges, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens és körforgásos gazdaságra való átállást.

(24) E rendelet végrehajtásakor figyelembe kell venni az egyenlőségközpontú Unióra vonatkozó stratégiának megfelelően az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség elvét. A rendelet végrehajtásának támogatnia kell és elő kell mozdítania a nemek közötti egyenlőséget és annak általános érvényesítését, biztosítania kell a nők érdemi részvételét a döntéshozatali folyamatban, valamint a női önrendelkezés elősegítését, továbbá törekednie kell a nők és a lányok jogainak védelmére és előmozdítására, valamint a nőkkel szembeni erőszak és a kapcsolati erőszak megelőzésére és leküzdésére a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó megfelelő uniós cselekvési tervek, valamint a vonatkozó tanácsi következtetések és nemzetközi egyezmények figyelembevétele mellett. E rendeletet továbbá a szociális jogok európai pillérének teljes körű tiszteletben tartásával kell végrehajtani, többek között a gyermekvédelem és a munkavállalói jogok tekintetében. Az eszköz végrehajtásának összhangban kell lennie a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel és annak jegyzőkönyvével, és biztosítania kell az érintett érdekelt felek bevonását a döntéshozatali folyamatokba, valamint az akadálymentességet a beruházások és a technikai segítségnyújtás terén, összhangban az (EU) 2019/882 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel.

(25) Az eszköznek – az európai zöld megállapodást mint Európa fenntartható növekedési stratégiáját, valamint az éghajlatváltozással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzések intézményközi megállapodásban foglalt kötelezettségvállalásokkal összhangban történő kezelésének fontosságát tükrözve – hozzá kell járulnia annak az átfogó célnak az eléréséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások 30 %-át éghajlat-politikai célkitűzésekre, 2024-ben 7,5 %-át, 2026-ban és 2027-ben pedig 10 %-át a biológiai sokféleséggel kapcsolatos célkitűzésekre fordítsák. Az (EU) 2021/947 rendelet[4] 32. cikkében említett regionális beruházási platformok egyike, a

[4] Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2024/2509 rendelete (2024. szeptember 23.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról, HL L 239., 2024.9.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

Szomszédsági Beruházási Platform (NIP) keretében jóváhagyott beruházási projektekre nyújtott vissza nem térítendő pénzügyi támogatás legalább 37 %-ának – a tartalékfeltöltést is beleértve – éghajlat-politikai célkitűzésekre kell irányulnia. Ezt az összeget az EU nemzetközi éghajlat-politikai finanszírozásáról az OECD-nek való jelentéstételi kötelezettséggel, valamint más nemzetközi megállapodásokkal és keretekkel összhangban kell kiszámítani, a riói mutatók felhasználásával. A 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keret valamennyi programjára alkalmazandó és „Az éghajlat-politika általános érvényesítése a 2021–2027-re szóló többéves pénzügyi keretben” című bizottsági szolgálati munkadokumentumban (SWD(2022) 225) meghatározott uniós éghajlat-politikai együtthatókat már 2025 júniusában alkalmazni fogják a többéves pénzügyi keret 6. fejezete („Szomszédság és a világ”) éghajlatváltozással kapcsolatos kiadásaira is. Az eszköz összhangban fog állni a 6. fejezet más eszközei megközelítésével annak érdekében, hogy a régióban biztosított legyen a következetes éghajlat-politikai jelentéstétel. Az eszköznek olyan tevékenységeket kell támogatnia, amelyek teljes mértékben tiszteletben tartják az Unió éghajlat-politikai és környezetvédelmi normáit és prioritásait, valamint az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikkének értelmében vett, a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet (6).

(26) A projektek a Bizottság által elvégzett értékelést követően, valamint a NIP testületében részt vevő tagállamok kedvező véleményének függvényében kerülnek jóváhagyásra a NIP keretében.

(27) A Bizottságnak a tagállamokkal és Moldovával együttműködve biztosítania kell a megfelelést, a koherenciát, a következetességet és a kiegészítő jelleget, a segítségnyújtás átláthatóságának és elszámoltathatóságának növelését, többek között megfelelő belső kontrollrendszerek és csalás elleni politikák végrehajtása révén. Az eszköz keretébe tartozó támogatás rendelkezésre bocsátásának előfeltétele, hogy Moldova megóvja és tiszteletben tartsa a hatékony demokratikus mechanizmusokat – többek között a többpárti parlamentáris rendszert, a szabad és tisztességes választásokat, a pluralista médiát, az igazságszolgáltatás függetlenségét – és a jogállamiságot, valamint biztosítsa valamennyi emberi jogi kötelezettség tiszteletben tartását, ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait.

(28) Az eszközt a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa 420 millió EUR értékű forrásaiból, valamint a 2025–2027-es időszakra vonatkozó, legfeljebb 1 500 millió EUR összegű hitelekből kell támogatni. Az összegnek fedeznie kell a 135 millió EUR értékű, a hitelek tekintetében előírt 9 %-os tartalékfeltöltést – az Unió által a NIP keretében jóváhagyott projekteknek biztosított támogatást (lásd a 18. cikk (2) bekezdését) –, valamint a kiegészítő támogatást, mely magában foglalja a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott támogatást és a technikai segítségnyújtást is. A vissza nem fizetendő támogatást az (EU) 2021/947 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti Szomszédság földrajzi programhoz rendelt keretösszegből kell finanszírozni. Amennyiben e rendelet másként nem rendelkezik, az (EU) 2021/947 rendeletben foglalt valamennyi rendelkezés alkalmazandó. A javasolt eszköz mintájául a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz szolgált.

(29) A 19. cikk (3) bekezdésében említett, a támogatás hitelek formájában történő rendelkezésre bocsátásról szóló határozatokat a 2025. január 1-jétől 2029. június 30-ig tartó időszak alatt kell elfogadni. Ez a záró dátum biztosítja a Bizottság számára a vonatkozó fizetési feltételek sikeres teljesítésének értékeléséhez és a rendelkezésre bocsátási határozat azt követő elfogadásához szükséges időt.

(30) Annak érdekében, hogy maximalizálni lehessen az uniós pénzügyi támogatás multiplikátorhatását a további beruházások vonzása céljából, valamint hogy az Unió ellenőrzést gyakorolhasson a kiadások felett, a reformprogramot támogató beruházásokat a NIP-en keresztül kell végrehajtani. Moldova a neki folyósított kölcsönösszeg legalább 25 %-át köteles a NIP keretében jóváhagyott beruházási projektek rendelkezésére bocsátani. Ez az összeg az Unió által ezen projektekre vonatkozóan nyújtott vissza nem térítendő támogatáson felül kerül biztosításra.

(31) Az eszköz keretében nyújtott hitelhez kapcsolódó pénzügyi kötelezettség nem képezi a külső tevékenységi garanciának az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/947 rendelete 31. cikkének (4) bekezdése értelmében vett összegének részét.

(32) Erre a rendeletre az Európai Parlament és a Tanács által az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 322. cikke alapján elfogadott horizontális költségvetési szabályokat kell alkalmazni. E szabályokat az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet állapítja meg, és e szabályok meghatározzák különösen a költségvetés elkészítésére és – vissza nem térítendő támogatások, közbeszerzés, pénzügyi támogatás, vegyes finanszírozás és a külső szakértők költségeinek megtérítése útján történő – közvetlen irányítás és közvetett irányítás keretében való végrehajtására vonatkozó eljárást, továbbá rendelkeznek a pénzügyi szereplők felelősségével kapcsolatos ellenőrzésekről.

(33) Az eszköz keretében lehetővé kell tenni, hogy az odaítélési eljárások során adott esetben korlátozni lehessen a támogathatóságot a tevékenység sajátos jellege miatt, illetve akkor, ha a tevékenység hatással van a biztonságra vagy a közrendre.

(34) Az eszköz hatékony végrehajtásának biztosítása – többek között Moldova európai értékláncokba való integrációjának elősegítése – érdekében az ezen eszköz keretében finanszírozott és beszerzett valamennyi árunak és anyagnak a tagállamokból, Moldovából, tagjelölt országoktól és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő feleitől, valamint olyan országokból kell származnia, amelyek gazdaságuk méretét figyelembe véve az Unió által nyújtotthoz hasonló szintű támogatást nyújtanak Moldovának, továbbá amelyek számára a Bizottság Ukrajnában a külső támogatás kölcsönös igénybevételének lehetőségét biztosítja, kivéve, ha az áruk és anyagok észszerű feltételek mellett nem szerezhetők be az említett országok egyikében sem.

(35) Moldovával az eszközről szóló megállapodást kell kötni az Unió és Moldova közötti pénzügyi együttműködés elveinek megállapítása, valamint az eszköz keretében nyújtott uniós finanszírozás kontrolljával, felügyeletével, nyomon követésével, értékelésével, jelentésével és ellenőrzésével kapcsolatos szükséges mechanizmusok, az adókra, vámokra és illetékekre vonatkozó szabályok, továbbá a szabálytalanságok, a csalás, a korrupció és az összeférhetetlenség megelőzésére, feltárására, kivizsgálására és korrekciójára irányuló intézkedések meghatározása érdekében. Következésképpen Moldovával hitelmegállapodást is kell kötni, amely megállapítja a hitel formájában nyújtott finanszírozás kezelésére és végrehajtására vonatkozó konkrét rendelkezéseket. Az eszközről szóló megállapodást és a hitelmegállapodást kérésre továbbítani kell az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

(36) Az eszközről szóló megállapodásnak elő kell írnia a kedvezményezettek számára, hogy az uniós adatvédelmi elveknek és az alkalmazandó adatvédelmi szabályoknak megfelelően, a reformprogram végrehajtása érdekében biztosítsák a finanszírozásban részesülő személyekre és szervezetekre vonatkozó megfelelő adatok – többek között

a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk – gyűjtését és az azokhoz való hozzáférést.

(37) Az eszköz végrehajtását a Moldovára vonatkozó célzott reformok és beruházásokkal kapcsolatos prioritások koherens és priorizált csomagjával (a továbbiakban: a reformprogram) kell alátámasztani, amely keretet biztosít az inkluzív, fenntartható társadalmi-gazdasági növekedés fellendítéséhez, egyértelműen megfogalmazva és összehangolva azokat az uniós csatlakozási követelményekkel és a bővítési folyamat alapkérdéseivel. A reformprogram átfogó keretként fog szolgálni az eszköz célkitűzéseinek eléréséhez. A reformprogramot az érdekelt felekkel, köztük a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel szoros együttműködésben kell elkészíteni, és hozzájárulásuknak tükröződnie kell a reformprogramban. Az uniós támogatás folyósítását a kifizetési feltételeknek való megfeleléstől és a Bizottság által értékelt és hivatalosan jóváhagyott reformprogramban meghatározott reformok végrehajtása terén elért mérhető előrehaladástól kell függővé tenni. A pénzeszközök felszabadítását ennek megfelelően kell strukturálni, tükrözve az eszköz célkitűzéseit.

(38) A reformprogramnak tartalmaznia kell a célzott reformintézkedéseket és a kiemelt beruházási területeket, az ezen intézkedések kielégítő végrehajtása terén tett előrehaladást vagy a teljesítést jelző mérhető minőségi és mennyiségi lépések formáját öltő kifizetési feltételeket, valamint az említett intézkedések végrehajtására vonatkozó ütemtervet. A reformprogramnak magában kell foglalnia továbbá a NIP keretében végrehajtandó tervezett beruházási projektek előzetes listáját is. E lépések végrehajtását legkésőbb 2027. december 31-re kell tervezni, de lehetővé kell tenni, hogy az ilyen lépések tárgyát képező intézkedések teljes végrehajtása 2027 utánra, de legkésőbb 2028. december 31-ig terjedhessen. A reformprogramnak be kell mutatnia az eszközből nyújtott pénzeszközök felhasználása során a szabálytalanságok, a korrupció – többek között a magas szinten elkövetett korrupció –, a csalás és az összeférhetetlenség hatékony megelőzésére, feltárására és korrekciójára szolgáló, Moldova által alkalmazott rendszert, valamint az eszközből és a más uniós programokból vagy donoroktól származó kettős finanszírozás elkerülésére irányuló intézkedéseket.

(39) A reformprogramnak magyarázatot kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy az intézkedések várhatóan hogyan járulnak hozzá az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez és a jelentős károkozás elkerülését célzó elvhez, valamint a digitális transzformációhoz.

(40) A reformprogram keretében hozott intézkedéseknek hozzá kell járulniuk a hatékony államháztartási irányítási és kontrollrendszer javításához, a pénzmosás, az adókikerülés, az adókijátszás, a korrupció, a csalás és a szervezett bűnözés elleni küzdelemhez, valamint az állami támogatások ellenőrzésének hatékony rendszeréhez, azzal a céllal, hogy valamennyi vállalkozás számára tisztességes feltételeket biztosítsanak.

(41) A reformprogramnak magában kell foglalnia e rendszerek bemutatását, valamint a 32. fejezethez kapcsolódó konkrét lépéseket, melyek célja Moldova támogatása az ellenőrzéssel és a kontrollal kapcsolatos követelményeinek az uniós előírásokkal való összhangba hozása terén. Amennyiben a pénzösszegek rendelkezésre bocsátása iránti kérelem a 19. cikk (2) bekezdésében említett, a 32. fejezethez kapcsolódó lépést foglal magában, a Bizottság kizárólag abban az esetben fogadhat el a pénzeszközök rendelkezésre bocsátását jóváhagyó határozatot, ha az adott lépést pozitívan értékeli.

(42) Az eszközről szóló megállapodásnak olyan mutatókat is magában kell foglalnia, amelyek segítségével értékelni lehet az eszköz e rendeletben meghatározott általános és konkrét célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredményeket. Ezeknek a mutatóknak nemzetközileg elfogadott mutatókon kell alapulniuk. A mutatóknak továbbá a lehető legnagyobb mértékben összhangban kell lenniük a Nyugat-Balkánra vonatkozó reformtervek és többéves munkaprogram az (EU) 2024/1449 rendelet szerinti jóváhagyásáról szóló bizottsági végrehajtási határozatban, valamint az Európai Fenntartható Fejlődési Alap Plusz eredménymérési keretében foglalt fő teljesítménymutatókkal. A mutatók legyenek relevánsak, elfogadottak, hitelesek, egyszerűek és megbízhatók.

(43) A Bizottságnak az e rendeletben meghatározott kritériumok listája alapján kell értékelnie a reformprogramot. E rendelet egységes feltételek mellett történő végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni, hogy jóváhagyhassa a reformprogramot. A Bizottság megfelelően figyelembe veszi a 2010/427/EU tanácsi határozatot (11) és adott esetben az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) szerepét.

(44) Az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 110. cikkének (2) bekezdése szerinti, az (EU) 2021/947 rendelet vonatkozó rendelkezéseivel összhangban elfogadott munkaprogramnak ki kell terjednie az (EU) 2021/947 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti Szomszédság földrajzi programokhoz rendelt keretösszegből finanszírozott összegekre.

(45) Az eszköz végrehajtásával kapcsolatos rugalmasság szükségességére való tekintettel lehetővé kell tenni Moldova számára, hogy a végrehajtási határozat módosítására irányuló, indokolással ellátott kérelmet nyújtson be a Bizottsághoz, amennyiben a reformprogramot – beleértve a vonatkozó kifizetési feltételeket is – objektív körülmények miatt részben vagy egészében már nem tudná megvalósítani. Lehetőséget kell biztosítani Moldovának arra, hogy indokolással ellátott kérelmet nyújthasson be a reformprogram módosítására, adott esetben kiegészítések előterjesztésével is. A Bizottságnak is lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a végrehajtási határozatot módosítsa.

(46) Az eszközről szóló megállapodásnak elő kell írnia Moldova számára, hogy az uniós adatvédelmi elveknek és az alkalmazandó adatvédelmi szabályoknak megfelelően, a reformprogram végrehajtása érdekében biztosítsa a finanszírozásban részesülő személyekre és szervezetekre vonatkozó megfelelő adatok – többek között a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információk – gyűjtését és az azokhoz való hozzáférést. Lehetővé kell tenni, hogy a reformprogramban előirányozott pénzügyi támogatás megvalósulhasson hitel formájában. Tekintettel Moldova finanszírozási igényeire, helyénvaló a pénzügyi támogatást az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 224. cikkében előírt – és ugyanott egységes finanszírozási módszerként meghatározott – diverzifikált finanszírozási stratégia szerint megszervezni, mivel ez várhatóan növelni fogja az uniós kötvények likviditását, valamint az uniós kötvénykibocsátás vonzerejét és költséghatékonyságát.

(47) Helyénvaló rendkívül kedvezményes feltételekkel hitelt nyújtani Moldovának legfeljebb 40 éves futamidővel, és 2034 előtt nem megkezdeni a tőketörlesztést.

(48) Tekintettel arra, hogy Moldovának az eszköz keretében hitelek formájában nyújtott támogatással kapcsolatos pénzügyi kockázatok hasonlóak az (EU) 2021/947 rendelet szerinti hitelnyújtási műveletekhez kapcsolódó pénzügyi kockázatokhoz, az e rendelet szerinti hitelekből származó pénzügyi kötelezettségre vonatkozóan 9 %-os

tartalékfeltöltési rátával kell tartalékot képezni, összhangban az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 214. cikkével, és a tartalékfeltöltés finanszírozását az (EU) 2021/947 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti Szomszédság földrajzi programhoz rendelt keretösszegből kell fedezni.

(49) Annak biztosítása érdekében, hogy Moldova az első reformok végrehajtásához induló finanszírozással rendelkezzen, biztosítani kell számára előfinanszírozás formájában az ezen eszköz keretében nyújtott pénzügyi támogatás teljes összegének – a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott támogatást és a technikai segítségnyújtást is magában foglaló kiegészítő támogatás, valamint a hitelekre vonatkozó tartalékfeltöltés levonásával kiszámított – legfeljebb 7 %-át, a finanszírozás rendelkezésre állásától és az eszköz keretében nyújtott támogatás előfeltételeinek tiszteletben tartásától függően.

(50) Fontos garantálni mind a rugalmasságot, mind a programozhatóságot a Moldovának nyújtott uniós támogatás során. Moldova hathavonta, legkésőbb a reformprogramot jóváhagyó bizottsági végrehajtási határozatban foglalt, a lépések tervezett teljesítésére vonatkozó határidőt követő két hónapon belül kellően indokolt kérelmet nyújt be a pénzeszközök rendelkezésre bocsátása iránt. E célból az eszköz keretében rendelkezésre álló pénzeszközöket meghatározott féléves ütemterv szerint kell rendelkezésre bocsátani, a finanszírozás rendelkezésre állásának függvényében, a Moldova által benyújtott, a pénzeszközök felszabadítására irányuló kérelem alapján, valamint azt követően, hogy a Bizottság ellenőrizte, hogy kielégítően teljesülnek-e mind a makroszintű pénzügyi stabilitással, a hatékony és eredményes államháztartási gazdálkodással, a költségvetés átláthatóságával és felügyeletével kapcsolatos általános feltételek, mind a vonatkozó kifizetési feltételek. Amennyiben egy kifizetési feltétel nem teljesül a reformprogramot jóváhagyó határozatban megadott indikatív ütemterv szerint, a Bizottság a részleges kifizetésekre vonatkozó módszertan alapján részben vagy egészben visszatarthatja az említett feltételnek megfelelő pénzösszegek rendelkezésre bocsátását. A kapcsolódó visszatartott pénzeszközök kifizetésére a pénzeszközök rendelkezésre bocsátására nyitva álló következő időszakban és az indikatív ütemtervben meghatározott eredeti határidő után legfeljebb tizenkét hónappal kerülhet sor, feltéve, hogy a kifizetési feltételek teljesültek. A végrehajtás első évében ezt a határidőt az eredeti negatív értékeléstől számított 24 hónapra kell meghosszabbítani.

(51) A költségvetési rendelet 116. cikkének (2) és (5) bekezdésétől eltérve helyénvaló az állami költségvetéshez való hozzájárulásra nyitva álló kifizetési határidőt úgy meghatározni, hogy az a Moldovának történő folyósítás engedélyezéséről szóló határozat közlésének napján kezdődjön, valamint kizárni, hogy a Bizottság Moldovának késedelmi kamatot fizessen.

(52) A mentesítési eljárás keretében az Európai Parlament kérésére a Bizottságnak részletes tájékoztatást kell nyújtania az uniós költségvetésnek az eszköz keretében való végrehajtásáról – különös tekintettel az elvégzett ellenőrzésekre, többek között a feltárt hiányosságokra és a meghozott korrekciós intézkedésekre –, valamint a NIP keretében jóváhagyott projektekről, beleértve adott esetben a kedvezményezettek társfinanszírozásának összegét, valamint az egyéb – többek között más uniós finanszírozási eszközökből származó – hozzájárulások forrásait.

(53) Az EUSZ 29. cikke és az EUMSZ 215. cikke alapján elfogadott uniós korlátozó intézkedések keretében nem bocsátható rendelkezésre – sem közvetlenül, sem közvetve – pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás a jegyzékbe vett jogi személyek, szervezetek és szervek számára, illetve javára. Ennélfogva ezek a jegyzékbe vett

szervezetek, valamint a tulajdonukban vagy ellenőrzésük alatt álló szervezetek nem támogathatók az eszközből.

(54) Az átláthatóság és az elszámoltathatóság érdekében Moldovának az eszköz keretében végrehajtott reformok és beruházások végrehajtása során összesítve közzé kell tenniük az 50 000 EUR-nak megfelelő összeget meghaladó finanszírozásban részesülő végső kedvezményezettekre vonatkozó adatokat.

(55) Az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelettel, a 883/2013/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelettel (13), valamint a 2988/95/EK, Euratom (14) és a 2185/96/Euratom, EK (15) és az (EU) 2017/1939 tanácsi rendelettel (16) összhangban az Unió pénzügyi érdekeit arányos intézkedések útján kell védeni, ideértve a szabálytalanságok, a csalás, a korrupció, az összeférhetetlenség és a kettős finanszírozás megelőzésére, feltárására, korrekciójára és kivizsgálására, az eltűnt, jogtalanul kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált pénzeszközök visszafizettetésére irányuló intézkedéseket.

(56) Így különösen az Európai Csalás Elleni Hivatalnak (OLAF) a 2185/96/Euratom, EK és a 883/2013/EU, Euratom rendelettel összhangban képesnek kell lennie arra, hogy igazgatási vizsgálatokat – többek között helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat – végezzen annak megállapítása céljából, hogy történt-e olyan csalás, korrupció vagy bármely más jogellenes tevékenység, amely sérti az Unió pénzügyi érdekeit.

(57) Az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 129. cikkével összhangban a Bizottság, az OLAF, az Európai Számvevőszék és adott esetben az Európai Ügyészség (EPPO) számára biztosítani kell a szükséges jogokat és hozzáférést – így kell eljárniuk többek között az uniós pénzeszközök felhasználásában részt vevő harmadik feleknek is.

(58) A Bizottságnak biztosítania kell, hogy az Unió pénzügyi érdekei az eszköz keretében hatékony védelemben részesüljenek. Tekintettel a Moldovának közvetett irányítás keretében is nyújtott pénzügyi támogatás nagy múltjára, valamint figyelembe véve az uniós belsőkontroll-standardokhoz és -gyakorlatokhoz való fokozatos igazodását, a Bizottságnak nagymértékben támaszkodnia kell Moldova belső kontrollrendszereinek és csalásmegelőzési rendszereinek működésére. Különösen a Bizottságot és az OLAF-ot, valamint adott esetben az Európai Ügyészséget haladéktalanul tájékoztatni kell a szabálytalanság, csalás, korrupció és összeférhetetlenség minden olyan gyanús esetéről, amely hatással van az eszköz szerinti pénzeszközök felhasználására.

(59) Ezenfelül Moldova köteles haladéktalanul jelenteni a Bizottságnak valamely első közigazgatási vagy bírósági ténymegállapítás tárgyát képező szabálytalanságokat – többek között a csalást –, és tájékoztatni a Bizottságot a közigazgatási és bírósági eljárások alakulásáról. A tagállamokban bevált gyakorlatokhoz való igazodás céljából e jelentéstételt elektronikus úton kell elvégezni, a Bizottság által létrehozott szabálytalanságkezelő rendszer alkalmazásával.

(60) Moldovának létre kell hoznia egy olyan nyomonkövetési rendszert, amely információt szolgáltat a reformprogram kifizetési feltételeinek teljesítéséről szóló, a pénzeszközök rendelkezésre bocsátására irányuló féléves kérelmet kísérő féléves jelentés számára. Moldovának olyan adatokat és információkat kell gyűjtenie, amelyek lehetővé teszik az eszköz által támogatott intézkedésekkel kapcsolatos szabálytalanságok, csalás, korrupció és összeférhetetlenség megelőzését, feltárását és korrekcióját, és biztosítaniuk kell az ezen adatokhoz és információkhoz való hozzáférést.

(61) A Bizottságnak biztosítania kell, hogy egyértelmű nyomonkövetési és független értékelési mechanizmusok álljanak rendelkezésre az uniós költségvetés végrehajtása során a hatékony elszámoltathatóság és átláthatóság biztosítása érdekében, valamint az e rendelet célkitűzéseinek elérése terén tett haladás hatékony értékelése érdekében.

(62) A Bizottság éves jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az e rendelet célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredményekről.

(63) A Bizottságnak el kell végeznie az eszköz értékelését annak lejártakor.

(64) Moldovának támogatnia kell a szabad pluralista médiát, amely javítja és előmozdítja az uniós értékek és a potenciális uniós tagsággal járó előnyök és kötelezettségek megértését, és egyúttal határozott lépéseket kell tennie a külföldi információmanipuláció és beavatkozás ellen. Biztosítaniuk kell továbbá a proaktív, egyértelmű és következetes nyilvános kommunikációt, többek között az uniós támogatásról. Az uniós finanszírozás címzettjeinek az EU külső tevékenységeire vonatkozó kommunikációs és láthatósági kézikönyvvel összhangban aktívan fel kell tüntetniük az uniós finanszírozás eredetét, és biztosítaniuk kell az uniós finanszírozás láthatóságát.

(65) Az eszköz végrehajtását fokozott stratégiai kommunikációnak és társadalmi diplomáciának is kísérnie kell az uniós értékek előmozdítása és az uniós támogatás hozzáadott értékének hangsúlyozása érdekében.

(66) Mivel e rendelet célkitűzéseit a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban ezek a célkitűzések jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az EUSZ 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

(67) Annak érdekében, hogy Moldova számára további késedelem nélkül kellő időben finanszírozást lehessen biztosítani, e rendeletnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon hatályba kell lépnie,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. cikk

Tárgy

(1) Ez a rendelet létrehozza a 2025–2027-es időszakra vonatkozó Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszközt (a továbbiakban: az eszköz).

(2) A rendelet támogatja Moldovát az EU-val kapcsolatos reformok végrehajtásában – különös tekintettel az inkluzív és fenntartható társadalmi-gazdasági reformok és a bővítési folyamat alapkérdéseit érintő, az uniós értékekkel összhangban lévő reformokra –, valamint a Moldova reformprogramjának végrehajtásához szükséges beruházások megvalósításában.

(3) Amennyiben e rendelet másként nem rendelkezik, az (EU) 2021/947 rendeletben foglalt valamennyi szabály alkalmazandó az eszköz végrehajtására.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „Moldova”: a Moldovai Köztársaság;

2. „az eszközről szóló megállapodás”: a Bizottság és Moldova között létrejött megállapodás, amely megállapítja Moldova és a Bizottság e rendelet alapján folytatott pénzügyi együttműködésének alapelveit; e megállapodás az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 114. cikke (2) bekezdésének értelmében vett finanszírozási megállapodásnak minősül;

3. „bővítéspolitikai keret”: az e rendelet végrehajtására vonatkozó, az Európai Tanács és a Tanács által meghatározott átfogó szakpolitikai keret, amely magában foglalja a felülvizsgált bővítési módszertant, a Moldovával kötelező erejű jogviszonyt létrehozó megállapodásokat, adott esetben a tagjelöltekkel folytatott csatlakozási tárgyalásokat szabályozó tárgyalási kereteket, továbbá az Európai Parlament állásfoglalásait, többek között a Bizottság vonatkozó – adott esetben a jogállamiságról szóló – közleményeit, valamint a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által kiadott közös közleményeket;

4. „hitelmegállapodás”: az Unió és Moldova között létrejött megállapodás, mely meghatározza az eszköz keretében biztosított hiteltámogatás feltételeit;

5. „reformprogram”: Moldova célzott reformjainak és kiemelt beruházási területeinek átfogó, koherens és rangsorolt összessége, amelyben szerepelnek a kapcsolódó intézkedések kielégítő előrehaladását vagy befejezését jelző kifizetési feltételek, valamint az intézkedések végrehajtásának indikatív ütemterve;

6. „intézkedések”: a III. fejezet szerinti reformprogramban meghatározott reformok és beruházások;

7. „kifizetési feltételek”: a pénzeszközök felszabadításának feltételei, amelyek a Moldova által végrehajtandó, megfigyelhető és mérhető minőségi vagy mennyiségi lépések formáját öltik, a III. fejezet szerinti reformprogramokban meghatározottak szerint;

8. „vegyesfinanszírozási művelet”: az uniós költségvetésből támogatott olyan művelet, amely az uniós költségvetésből nyújtott nem visszafizetendő támogatási formákat ötvöz fejlesztési vagy egyéb állami pénzügyi intézményektől – többek között exporthitel-ügynökségektől – vagy kereskedelmi pénzügyi intézményektől és befektetőktől származó visszafizetendő támogatási formákkal;

9. „végső kedvezményezett”: az eszköz keretében finanszírozásban részesülő személy vagy szervezet; a finanszírozás pénzügyi támogatásként rendelkezésre bocsátott része esetében a végső kedvezményezett Moldova államkincstára; a finanszírozás azon része esetében, amelyet a Szomszédsági Beruházási Platformon keresztül bocsátanak rendelkezésre, a végső kedvezményezett a beruházási projektet végrehajtó vállalkozó vagy alvállalkozó;

10. „jelentős károkozás elkerülése”: tartózkodás olyan gazdasági tevékenységek támogatásától vagy végzésétől, amelyek az (EU) 2020/852 rendelet 17. cikke

értelmében jelentős kárt okoznak adott esetben valamely környezeti célkitűzés tekintetében;

11. „Szomszédsági Beruházási Platform”: az (EU) 2021/947 rendelet 32. cikkében említett regionális beruházási platformok egyike.

3. cikk

Az eszköz célkitűzései

(1) Az eszköz általános célkitűzései az alábbiak:

a) a bővítési folyamat támogatása azáltal, hogy a jövőbeli uniós tagságot célzó reformok elfogadása és végrehajtása révén felgyorsítja az uniós értékekhez, jogszabályokhoz, szabályokhoz, normákhoz, szakpolitikákhoz és gyakorlatokhoz (a továbbiakban: uniós vívmányok) való igazodást;

b) annak támogatása, hogy Moldova fokozatosan integrálódjon az Unió egységes piacába;

c) gyorsabb haladás Moldova gazdaságának az Unióhoz való társadalmi-gazdasági konvergenciája terén;

d) a jószomszédi kapcsolatok előmozdítása, valamint az emberek közötti kapcsolatok megerősítése;

(2) Az eszköz konkrét célkitűzései a következők:

(a) a bővítési folyamat alapkérdéseinek további erősítése, ideértve a jogállamiságot és az alapvető jogokat, a demokratikus intézmények működését – beleértve a polarizáltság megszüntetését is –, valamint a közigazgatást és a gazdasági kritériumoknak való megfelelést; ez magában foglalja a független igazságszolgáltatás előmozdítását, a biztonság és a stabilitás megerősítését, a csalás és a korrupció valamennyi formája – így többek között a magas szinten elkövetett korrupció és a nepotizmus, a szervezett bűnözés, a határokon átnyúló bűnözés és a pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozása, az adókijátszás és az adócsalás, valamint az adókikerülés – elleni küzdelem megerősítését, a nemzetközi jog betartásának fokozása; a média és a tudományos élet szabadságának és függetlenségének megerősítése; a gyűlöletbeszéd elleni küzdelem; a civil társadalom környezetének megteremtése, a szociális párbeszéd előmozdítása; a nemek közötti egyenlőségnek és a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésének előmozdítása, a nők társadalmi szerepének megerősítése, a megkülönböztetésmentességnek és a toleranciának az előmozdítása a menekültek és a kisebbségekhez tartozó személyek – köztük a nemzeti kisebbségek és a romák – jogai, valamint a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális személyek jogai tiszteletben tartásának biztosítása és megerősítése érdekében;

(b) Moldovának az EU közös kül- és biztonságpolitikájához (KKBP) – ideértve az uniós korlátozó intézkedéseket is – való teljes igazodása felé való haladás;

(c) a dezinformációval, valamint az Unió és értékei ellen irányuló külföldi információmanipulációval és beavatkozással szembeni küzdelem;

(d) a vízumpolitikák Unióval való összehangolása felé való haladás;

(e) a közigazgatás hatékonyságának megerősítése, helyi kapacitások kiépítése és beruházás Moldova adminisztratív személyzetébe; az információkhoz való hozzáférés, a nyilvánosság általi ellenőrzés és a civil társadalom döntéshozatali folyamatokba való bevonásának biztosítása; az átláthatóság és az elszámoltathatóság, a strukturális reformok és a jó kormányzás támogatása minden szinten, többek között a közpénzek elosztásával és az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos felügyeleti és vizsgálati hatáskörük megerősítése tekintetében, valamint az államháztartási gazdálkodás, a közbeszerzések és az állami támogatások ellenőrzése területén; a Moldovában a nemzetközi igazságszolgáltatás támogatásában és érvényesítésében részt vevő kezdeményezések és szervek támogatása;

(f) Moldova átállásának felgyorsítása olyan fenntartható, klímasemleges és inkluzív gazdaságra, amely képes ellenállni az uniós egységes piac versenypiaci nyomásának, valamint a stabil beruházási környezetre való átállás felgyorsítása és az ország stratégiai függőségének csökkentése;

(g) Moldova gazdasági integrációjának ösztönzése az uniós egységes piacba, különösen a megnövekedett kereskedelmi és beruházási forgalom révén, valamint a reziliens értékláncok előmozdítása;

(h) az uniós egységes piaccal való fokozott integráció támogatása a jobb és fenntartható összeköttetés révén, a transzeurópai hálózatokkal összhangban, a jószomszédi kapcsolatok és az emberek közötti kapcsolatok megerősítése érdekében;

(i) a klímasemleges gazdaságra való inkluzív és fenntartható zöld átállás 2050-ig való megvalósításának felgyorsítása a Párizsi Megállapodással és a zöld megállapodással összhangban, valamennyi gazdasági ágazatra, különösen az energiaágazatra kiterjedően, beleértve a dekarbonizált, klímasemleges, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens és körforgásos gazdaságra való átállást is, egyszersmind biztosítva, hogy a beruházások tiszteletben tartsák a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet;

(j) a digitális transzformációnak és a digitális készségeknek – mint a fenntartható fejlődés és az inkluzív növekedés előmozdítóinak – a támogatása;

(k) az innováció, a kutatás, valamint a tudományos intézmények és az ipar közötti együttműködés ösztönzése a zöld és digitális átállás támogatása érdekében, előmozdítva a helyi iparágakat, különös hangsúlyt fektetve a helyi mikro-, kis- és középvállalkozásokra, valamint induló innovatív vállalkozásokra;

(l) a minőségi oktatás, képzés, átképzés és továbbképzés fokozása minden szinten, különös figyelmet fordítva a fiatalokra, beleértve az ifjúsági munkanélküliség kezelését, az agyelszívás megelőzését és a kiszolgáltatott közösségek – köztük a menekültek – támogatását, valamint a foglalkoztatási politikák – többek között a munkavállalói jogok – támogatása, összhangban a szociális jogok európai pillérével és a szegénység elleni küzdelemmel.

4. cikk

Általános elvek

(1) Az eszköz keretében nyújtott támogatást a Bizottság az EU és Moldova közötti társulási megállapodásban, valamint az Unió bővítési szakpolitikájában foglalt, a gazdasági reformokra vonatkozó kulcsfontosságú elvekkel és célokkal összhangban kezeli.

(2) Az eszköz keretében megvalósuló együttműködés a szükségleteken alapul és előmozdítja a fejlesztéshatékonysági elveket, nevezetesen: Moldova fejlesztési prioritásokkal kapcsolatos felelősségvállalását, az egyértelmű feltételrendszer és kézzelfogható eredmények középpontba állítását, az inkluzív partnerségeket, az átláthatóságot és a kölcsönös elszámoltathatóságot. Ez az együttműködés az erőforrások eredményes és hatékony elosztásán és felhasználásán alapul.

(3) A makroszintű pénzügyi támogatás nyújtása nem tartozik ezen eszköz hatálya alá.

(4) Az eszköz keretében nyújtott támogatás kiegészíti az egyéb uniós programok és eszközök keretében nyújtott támogatásokat. Az e rendelet értelmében finanszírozásra jogosult tevékenységek támogatásban részesülhetnek más uniós programokból és eszközökből is, feltéve, hogy az adott támogatás nem ugyanazokat a költségeket fedezi, és biztosított a megfelelő felügyelet és költségvetési ellenőrzés. A Bizottság biztosítja az eszköz és más uniós programok közötti kiegészítő jelleget és szinergiákat a támogatás megkettőzésének és a kettős finanszírozásnak az elkerülése érdekében.

(5) A Bizottság és a tagállamok fellépéseik kiegészítő jellegének, koherenciájának és hatékonyságának előmozdítása érdekében együttműködnek, és törekednek az e rendelet alapján nyújtott támogatások és az Unió, a tagállamok, harmadik országok, multilaterális és regionális szervezetek és jogalanyok, például nemzetközi szervezetek és az érintett nemzetközi pénzügyi intézmények, ügynökségek és nem uniós donorok által egyéb formában nyújtott támogatások – többek között export- és fejlesztési finanszírozásból álló integrált pénzügyi csomagok – közötti átfedések elkerülésére és a közöttük lévő szinergiák biztosítására, összhangban a külső támogatás területén történő operatív koordináció megerősítésére vonatkozó, már kialakult alapelvekkel, többek között a tagállamokkal való fokozott helyi szintű koordináció révén. Az ilyen helyi szintű koordináció magában foglalja a rendszeres és időben történő konzultációkat és az információk gyakori cseréjét az eszköz végrehajtása során.

(6) Az eszköz keretében végzett tevékenységek általánosan érvényesítik és előmozdítják a demokráciát, az emberi jogokat és a nemek közötti egyenlőséget, fokozatosan igazodnak az Unió szociális, éghajlat-politikai és környezetvédelmi normáihoz, adott esetben általánosan érvényesítik az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást, a katasztrófakockázat-csökkentést, a környezetvédelmet és a biológiai sokféleség megőrzését, többek között adott esetben környezeti hatásvizsgálatok révén, és támogatják a fenntartható fejlődési célok felé tett előrelépést, előmozdítva azokat az integrált intézkedéseket, amelyek járulékos előnyöket teremthetnek, és koherens módon többféle célkitűzést is teljesíthetnek. E tevékenységek elkerülik a meg nem térülő eszközöket; emellett a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet és a „senkit nem hagyunk hátra” elvet, valamint az európai zöld megállapodást alátámasztó, a fenntarthatóság általános érvényesítésére irányuló megközelítést követik. A Szomszédsági Beruházási Platform (NIP) keretében jóváhagyott beruházási projektekre nyújtott vissza nem térítendő pénzügyi támogatás legalább 37 %-ának – a tartalékfeltöltést is beleértve – éghajlat-politikai célkitűzésekre kell irányulnia.

(7) Moldova és a Bizottság biztosítja a nemek közötti egyenlőség, a nemek közötti egyenlőség érvényesítése és a nemi dimenzió integrálása szempontjainak figyelembevételét és előmozdítását a reformprogram előkészítése és az eszköz végrehajtása során. Moldova és a Bizottság megteszi a megfelelő lépéseket a nemen,

faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés megakadályozása érdekében. A Bizottság a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó cselekvési tervek keretében történő rendszeres jelentéstétel keretében beszámol ezekről az intézkedésekről.

(8) Az eszköz nem támogathat olyan tevékenységeket vagy intézkedéseket, amelyek összeegyeztethetetlenek Moldova energia- és klímatervével, a Párizsi Megállapodás szerinti nemzetileg meghatározott hozzájárulásával, valamint a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő elérésére irányuló törekvéssel, vagy amelyek előmozdítják a fosszilis tüzelőanyagokba történő beruházásokat, illetve jelentős káros hatást gyakorolnak a környezetre, az éghajlatra vagy a biológiai sokféleségre.

(9) Az inkluzív partnerség elvével összhangban a Bizottság adott esetben törekszik a demokratikus ellenőrzés biztosítására, amely egyrészt Moldovával és annak parlamentjével való konzultáció, másrészt pedig a megfelelő érdekelt felekkel, köztük a helyi és regionális hatóságokkal, a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel – többek között a kiszolgáltatott csoportokkal, a menekültekkel, és szükség esetén minden kisebbséggel és közösséggel – való konzultáció formájában valósul meg annak érdekében, hogy lehetőségük legyen részt venni az eszköz keretében finanszírozásra jogosult tevékenységek alakításában, megtervezésében és végrehajtásában, valamint adott esetben a kapcsolódó nyomonkövetési, ellenőrzési és értékelési folyamatokban. A konzultáció során törekedni kell Moldova társadalmi sokszínűségének képviseletére.

(10) A Bizottság – a tagállamokkal és Moldovával szorosan együttműködve – biztosítja a támogatásnyújtás során a fokozott átláthatóság és elszámoltathatóság iránti uniós kötelezettségvállalások végrehajtását, mégpedig többek között a belső kontrollrendszerek és a csalás elleni politikák végrehajtásának és erősítésének előmozdításával. A Bizottság a 24. cikkben említett eredménytáblán keresztül nyilvánosan hozzáférhetővé teszi a támogatás volumenére és elosztására vonatkozó információkat. Moldova a 20. cikkben leírtak szerint közzéteszi az eszköz keretében végrehajtott reformok és beruházások végrehajtásához uniós finanszírozásban részesülő végső kedvezményezettekre vonatkozó naprakész adatokat.

5. cikk

Az uniós támogatás előfeltételei

(1) Az eszköz keretébe tartozó támogatás rendelkezésre bocsátásának előfeltétele, hogy Moldova megóvja és tiszteletben tartsa a hatékony demokratikus mechanizmusokat – többek között a többpárti parlamentáris rendszert, a szabad és tisztességes választásokat, a pluralista médiát, az igazságszolgáltatás függetlenségét – és a jogállamiságot, valamint biztosítsa valamennyi emberi jogi kötelezettség tiszteletben tartását, ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait.

(2) A Bizottság a pénzeszközöknek – az előfinanszírozást is beleértve – az eszköz keretében Moldova részére történő felszabadítása előtt és az eszköz keretében nyújtott támogatás teljes időtartama alatt nyomon követi az (1) bekezdésben meghatározott előfeltételek teljesülését, megfelelően figyelembe véve a bővítéspolitikai keretet. A Bizottság a nyomonkövetési folyamat során figyelembe veszi a nemzetközi szervek, így például az Európa Tanács és az Európa Tanács Velencei Bizottsága, vagy az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet

(EBESZ) Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala vonatkozó ajánlásait is.

(3) A Bizottság határozatot fogadhat el, amelyben megállapítja, hogy az e cikk (1) bekezdésében meghatározott előfeltételek némelyike nem teljesül, és mindenekelőtt a 19. cikk szerint visszatarthatja a pénzeszközök felszabadítását, függetlenül attól, hogy a 10. cikkben említett kifizetési feltételek teljesültek-e.

II. FEJEZET

Finanszírozás és végrehajtás

6. cikk

Végrehajtás

(1) Az eszközt a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz – Globális Európa égisze alatt 420 millió EUR értékű forrás, valamint legfeljebb 1 500 millió EUR összegű hitel támogatja. A hitelek összege nem képezi részét a külső tevékenységi garancia (EU) 2021/947 rendelet 31. cikkének (4) bekezdése értelmében vett összegének.

(2) A vissza nem térítendő pénzügyi támogatást a 2025. január 1. és 2027. december 31. közötti időszakra az (EU) 2021/947 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti Szomszédság földrajzi programhoz rendelt keretösszegből kell finanszírozni. Ennek fedeznie kell a 135 millió EUR értékű, a hitelek tekintetében előírt tartalékfeltöltést – az Unió által a NIP keretében jóváhagyott projekteknek biztosított támogatást (lásd a 18. cikk (2) bekezdését) –, valamint a kiegészítő támogatást, mely magában foglalja a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott támogatást és a technikai segítségnyújtást is. Ezt a finanszírozást az (EU) 2021/947 rendeletnek megfelelően kell végrehajtani.

A 19. cikk (3) bekezdésében említett, a támogatás hitelek formájában történő rendelkezésre bocsátásáról szóló határozatokat a 2025. január 1-jétől 2029. június 30-ig tartó időszak alatt kell elfogadni.

(3) Az uniós támogatás rendelkezésre bocsátását a Bizottság a reformprogramban foglalt reformok kulcsfontosságú elveivel és céljaival összhangban kezeli. A 2. bekezdésben említett kiegészítő támogatás és az 5. bekezdésben említett források kivételével valamennyi pénzeszközt évente két részletben kell rendelkezésre bocsátani, a szükséges reformoknak a reformprogramban és a bizottsági végrehajtási határozatban elfogadott, meghatározott határidőkön belüli végrehajtása alapján.

(4) Moldova köteles a számára biztosított hitelkomponens legalább 25 %-át az (EU) 2021/947 rendelet 32. cikkében említett regionális beruházási platformok egyike, a NIP keretében jóváhagyott beruházási projektek rendelkezésére bocsátani. A 8. cikkben említett, az eszközről szóló megállapodásnak részletesen ismertetnie kell ezt a kötelezettséget, valamint a végrehajtás részletes szabályait és elveit. E kötelezettség megszegése az ezen eszköz keretében végrehajtott további műveletek felfüggesztését, valamint a 19. cikkben említettek szerint a kérdéses összegek Moldovával való visszafizettetését vonja maga után.

(5) A (2) bekezdésben említett vissza nem térítendő támogatás legfeljebb 1 %-a felhasználható az eszköz végrehajtásához kapcsolódó technikai és igazgatási

segítségnyújtásra, így például az eszköz irányításához és célkitűzéseinek megvalósításához szükséges előkészítő intézkedésekre, nyomonkövetési, kontroll-, ellenőrzési és értékelési tevékenységekre, különösen tanulmányokra, szakértői találkozókra, képzésekre, a Moldova hatóságaival folytatott konzultációkra, konferenciákra, az érdekelt felekkel, köztük a helyi és regionális hatóságokkal és a civil társadalmi szervezetekkel folytatott konzultációra, tájékoztatási és kommunikációs tevékenységekre, többek között inkluzív felkeresési tevékenységekre, valamint az Unió politikai prioritásainak intézményi kommunikációjára, amennyiben e rendelet célkitűzéseihez kapcsolódnak, az információfeldolgozásra és -cserére összpontosító informatikai hálózatokkal kapcsolatos kiadásokra, szervezeti információtechnológiai eszközökre, valamint minden egyéb kiadás fedezésére, amely a központban és az uniós küldöttségnél merül fel az eszközhöz szükséges igazgatási és együttműködési támogatással összefüggésben. A kiadások emellett fedezhetik az átláthatóságot támogató és egyéb tevékenységeknek – így például a projektek vagy a programok gyakorlatban történő minőség-ellenőrzésének és nyomon követésének – a költségeit, valamint a reformok és beruházások értékelésével és végrehajtásával kapcsolatos partneri tanácsadás és szakértői közreműködés költségeit.

7. cikk

A személyek és szervezetek támogathatóságára, az áruk és az anyagok eredetére, valamint az eszköz szerinti korlátozásra vonatkozó szabályok

(1) Az (EU) 2021/947 rendelet 28. cikkétől eltérve az eszköz keretében finanszírozott tevékenységekre vonatkozó közbeszerzési és vissza nem térítendő támogatási eljárásokban részt vehetnek nemzetközi és regionális szervezetek, valamint minden olyan természetes személy, aki a következő országok állampolgára, illetve olyan jogi személyek, amelyek ténylegesen székhellyel rendelkeznek a következő országokban:

a) a tagállamok, Moldova, a tagjelölt országok és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás szerződő felei;

b) azok az országok, amelyek gazdaságuk méretét figyelembe véve az Unió által nyújtott támogatás mértékéhez hasonló támogatást nyújtanak Moldovának, és amelyek számára a Bizottság biztosítja Moldovában a külső támogatás kölcsönös igénybevételének lehetőségét.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában említett kölcsönös igénybevételi lehetőség minden olyan esetben biztosítható – legalább egyéves, korlátozott időtartamra –, amennyiben egy ország egyenlő feltételek mellett támogatásra jogosítja az uniós jogalanyokat és az eszköz alapján jogosult országok jogalanyait.

A Bizottság a Moldovával folytatott konzultációt követően határoz a kölcsönös igénybevételi lehetőségről.

(3) Az ezen eszköz keretében finanszírozott és beszerzett valamennyi árunak és anyagnak az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett valamely országból kell származnia, kivéve, ha az említett áruk és anyagok észszerű feltételek mellett nem szerezhetők be az említett országok egyikében sem. Emellett a (6) bekezdésben meghatározott korlátozásokra vonatkozó szabályok is alkalmazandók.

(4) Az e cikkben megállapított támogathatósági szabályok nem alkalmazandók és nem keletkeztetnek állampolgársághoz kapcsolódó korlátozásokat az olyan természetes személyekre vonatkozóan, akik egy támogatható vállalkozó vagy adott esetben

alvállalkozó alkalmazásában vagy vele más jogszerű szerződéses viszonyban állnak, kivéve, ha az állampolgársághoz kapcsolódó korlátozások a (6) bekezdésben előírt szabályokon alapulnak.

(5) A valamely szervezettel együtt társfinanszírozott, vagy az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 62. cikke (1) bekezdése első albekezdésének c) pontjában említett szervezetekkel közvetlen vagy közvetett irányítás útján végrehajtott tevékenységek esetében az e cikkben foglalt szabályokon felül az említett szervezetekre alkalmazandó szabályok is alkalmazandók, beleértve adott esetben az e cikk 6. bekezdésében foglalt, és az adott szervezetekkel kötött finanszírozási megállapodásokban és szerződéses dokumentumokban megfelelően tükröződő korlátozásokat is.

(6) Az áruk és anyagok támogathatóságára és származására vonatkozó, az (1) és (3) bekezdésben meghatározott szabályok, valamint a (4) bekezdésben említett természetes személyek állampolgárságára vonatkozó szabályok korlátozhatók az odaítélési eljárásokban részt vevő jogalanyok állampolgársága, földrajzi elhelyezkedése vagy jellege, valamint az áruk és anyagok földrajzi származása tekintetében, amennyiben:

a) ilyen korlátozásokra a tevékenység vagy az egyedi odaítélési eljárás sajátos jellege vagy célkitűzései miatt van szükség, vagy amennyiben az említett korlátozások szükségesek a tevékenység hatékony végrehajtásához;

b) a tevékenység vagy az egyedi odaítélési eljárások hatással vannak a biztonságra vagy a közrendre, különösen az Unió, a tagállamok vagy Moldova stratégiai eszközei és érdekei tekintetében, beleértve a digitális infrastruktúra – többek között az 5G hálózati infrastruktúra –, a kommunikációs és információs rendszerek és a kapcsolódó ellátási láncok biztonságát, rezilienciáját és integritásának védelmét.

(7) A nem támogatható országokból származó ajánlattevők és részvételre jelentkezők támogathatóknak tekinthetők sürgős esetekben vagy a szolgáltatásoknak az érintett országok és területek piacán tapasztalt hiánya esetén, vagy más olyan kellően indokolt esetekben, amikor a támogathatósági szabályok alkalmazása lehetetlenné tenné vagy túlzottan megnehezítené egy tevékenység megvalósítását.

(8) Az EUSZ 29. cikke és az EUMSZ 215. cikke alapján elfogadott uniós korlátozó intézkedések keretében nem bocsátható rendelkezésre – sem közvetlenül, sem közvetve – pénzeszköz vagy gazdasági erőforrás az uniós korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó jogi személyek, szervezetek és szervek számára, illetve javára. Ezek a személyek és szervezetek, valamint a tulajdonukban vagy ellenőrzésük alatt álló szervezetek nem támogathatók az eszközből sem közvetve, sem közvetlenül, sem közvetett tulajdonosként, sem az ellátási láncba tartozó alvállalkozóként, sem végső kedvezményezettként.

8. cikk

Az eszközről szóló megállapodás

(1) A Bizottság az eszközről szóló megállapodást köt Moldovával e rendelet végrehajtására vonatkozóan, mely megállapodás meghatározza Moldovának a számára nyújtott finanszírozás folyósítására tekintettel fennálló kötelezettségeit és a kifizetési feltételeket.

(2) Az eszközről szóló megállapodást a 15. cikkel összhangban ki kell egészíteni egy hitelmegállapodással, amely konkrét rendelkezéseket határoz meg a hitel formájában nyújtott finanszírozás kezelésére és végrehajtására vonatkozóan. Az eszközről szóló megállapodást és többek között az ahhoz kapcsolódó bármely dokumentumot kérésre – egyidejűleg és késedelem nélkül – az Európai Parlament és a Tanács rendelkezésére kell bocsátani.

(3) Moldova csak az eszközről szóló megállapodás és a hitelmegállapodás hatálybalépését követően részesülhet finanszírozásban.

(4) A Moldovával kötött, az eszközről szóló megállapodás és hitelmegállapodás biztosítja az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 129. cikkében meghatározott kötelezettségek teljesítését.

(5) Az eszközről szóló megállapodás részletes rendelkezéseket állapít meg különösen a következőkre vonatkozóan:

a) Moldova arra vonatkozó kötelezettségvállalása, hogy határozott előrelépést tesz a csalás elleni küzdelem szilárd jogi keretének kialakítása felé, valamint hogy hatékonyabb és eredményesebb kontrollrendszereket hoz létre, beleértve a megfelelő mechanizmusokat a visszaélést bejelentő személyek védelmére, valamint a megfelelő mechanizmusokat és intézkedéseket a szabálytalanságok, csalás, korrupció és összeférhetetlenség hatékony megelőzésére, felderítésére és korrekciójára, valamint a pénzmosás, a szervezett bűnözés, a pénzeszközök hűtlen kezelése, a terrorizmus finanszírozása, az adókikerülés, az adócsalás vagy az adókijátszás, valamint az eszköz keretében nyújtott pénzeszközöket érintő egyéb jogellenes tevékenységek elleni küzdelem fokozására;

b) a pénzeszközök 19. cikk szerinti felszabadítására, visszatartására és csökkentésére vonatkozó szabályok;

c) Moldova azon kötelezettségére vonatkozó részletes szabályok, hogy a 6. cikk (4) bekezdésével összhangban a teljes hitelösszeg egy részét a NIP keretében jóváhagyott projektek rendelkezésére bocsássa;

d) az irányítással, kontrollal, felügyelettel, nyomon követéssel, értékeléssel, jelentéstétellel és ellenőrzéssel, valamint a rendszer-felülvizsgálatokkal, a vizsgálatokkal, a csalás elleni intézkedésekkel és az együttműködéssel kapcsolatos tevékenységek;

e) a Bizottságnak történő, azzal kapcsolatos jelentéstételre vonatkozó szabályok, hogy a 10. cikkben említett kifizetési feltételek teljesültek-e, és amennyiben igen, hogyan;

f) az adókra, illetékekre és díjakra vonatkozó szabályok, az (EU) 2021/947 rendelet 27. cikkének (9) és (10) bekezdésével összhangban;

g) a szabálytalanságok, a csalás, a korrupció és az összeférhetetlenség eredményes megelőzését, feltárását és korrekcióját szolgáló intézkedések és a rendelet alapján uniós pénzeszközöket végrehajtó személyek vagy szervezetek azon kötelezettsége, hogy haladéktalanul értesítsék a Bizottságot, az OLAF-ot, és adott esetben az Európai Ügyészséget a szabálytalanságok, a csalás, a korrupció, az összeférhetetlenség, valamint az eszköz keretében nyújtott pénzeszközöket érintő egyéb jogellenes tevékenységek gyanús vagy tényleges eseteiről és azok nyomon követéséről;

h) a 21. és a 22. cikkben említett kötelezettségek, beleértve a Moldova általi adatgyűjtésre, valamint a Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék és adott esetben az EPPO adatokhoz való hozzáférésére vonatkozó pontos szabályokat és időkeretet;

i) eljárás annak biztosítására, hogy a hiteltámogatás folyósítási kérelmei a rendelkezésre álló hitelösszegen belül maradjanak a 6. cikk (1) bekezdésével összhangban;

j) a Bizottság azon jogosultsága, hogy az Unió pénzügyi érdekeit sértő és Moldova által nem orvosolt szabálytalanság, csalás, korrupció és összeférhetetlenség, a minőségi és mennyiségi lépések visszafordítása vagy az eszközről szóló megállapodásban meghatározott valamely kötelezettség súlyos megsértése esetén arányosan csökkentheti a rendelet keretében nyújtott támogatást és visszafizettetheti a rendelet célkitűzéseinek elérésére fordított bármely, a 6. cikk (1) bekezdésében említett összeget, vagy kérheti a hitel lejárat előtti visszafizetését;

k) az eszköz végrehajtásának nyomon követését és a 3. cikkben meghatározott célkitűzések elérésének értékelését célzó, Moldova általi jelentéstétel szabályai és módozatai;

l) Moldova azon kötelezettsége, hogy a 20. cikkben említett adatokat elektronikus úton továbbítsa a Bizottságnak.

III. FEJEZET

Reformprogram

9. cikk

A reformprogram benyújtása

(1) Ahhoz, hogy a rendelet keretében bármilyen támogatásban részesüljön, Moldovának a 2025–2027-es időszakra vonatkozó, az EU és Moldova közötti társulási megállapodásban foglalt, a bővítéspolitikai keret és az európai szomszédságpolitika keretében elfogadott társadalmi-gazdasági és alapvető reformok kulcsfontosságú elvein és célkitűzésein alapuló reformprogramot kell benyújtania a Bizottságnak.

(2) A reformprogram átfogó keretet biztosít a 3. cikkben meghatározott általános és konkrét célkitűzések eléréséhez, meghatározva a Moldova által végrehajtandó reformokat, valamint a beruházási területeket. A reformprogram átfogó és koherens csomagban tartalmazza a reformok végrehajtását célzó intézkedéseket. A bővítési folyamat alapkérdései, többek között a jogállamiság, a korrupció, többek között a magas szinten elkövetett korrupció elleni küzdelem, az alapvető jogok és a véleménynyilvánítás szabadsága területén a reformprogramok tükrözik a bővítéspolitikai keretben szereplő értékeléseket.

(3) A reformprogramok összhangban vannak az Unióval folytatott gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében a Bizottsághoz benyújtott legújabb makrogazdasági és költségvetési szakpolitikai kerettel.

(4) A reformprogram összhangban áll továbbá a Moldova csatlakozási pályájával összefüggésben és egyéb releváns dokumentumokban meghatározott reformprioritásokkal, a Párizsi Megállapodás szerinti nemzetileg meghatározott hozzájárulással és a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő elérésére irányuló törekvéssel, valamint támogatja azokat.

(5) A reformprogram tiszteletben tartja a 4. cikkben meghatározott általános elveket.

(6) A reformprogramot inkluzív és átlátható módon, a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel konzultálva kell kidolgozni.

(7) A Bizottság felkéri Moldovát, hogy e rendelet hatálybalépésétől számított három hónapon belül nyújtsa be reformprogramját. A Bizottság megküldi az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak Moldova reformprogramját, amint megkapta azt.

10. cikk

A reformprogram szerinti finanszírozási elvek

(1) A rendelet ösztönzőket nyújt a reformprogram végrehajtásához azáltal, hogy kifizetési feltételeket határoz meg a pénzeszközök rendelkezésre bocsátásához. Ezek a kifizetési feltételek alkalmazandók a 6. cikk (1) bekezdése szerinti pénzeszközökre, a kiegészítő támogatás kivételével – beleértve a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott támogatást és a technikai segítségnyújtást is. Az említett kifizetési feltételek mérhető minőségi vagy mennyiségi lépések formáját öltik. E lépések tükrözik az eszköz 3. cikkben meghatározott célkitűzéseinek eléréséhez kapcsolódó konkrét társadalmi-gazdasági reformok és a bővítési folyamat alapkérdései terén a bővítéspolitikai kerettel összhangban elért eredményeket.

(2) Az említett kifizetési feltételek teljesítése – teljesítésük mértékétől függően – a pénzeszközök teljes vagy részleges felszabadítását vonja maga után.

(3) A makroszintű pénzügyi stabilitás, a hatékony és eredményes államháztartási gazdálkodás, az átláthatóság és a költségvetés felügyelete a kifizetések általános feltételei, amelyeknek teljesülniük kell a pénzeszközök bármely felszabadításához.

Az eszköz keretében nyújtott pénzeszközök nem támogathatnak olyan tevékenységeket vagy intézkedéseket, amelyek aláássák a békemegállapodásokat a régióban.

11. cikk

A reformprogram tartalma

(1) A reformprogramnak különösen a következő elemeket kell meghatároznia, valamint kellően megindokolnia és alátámasztania:

a) a 3. cikkben meghatározott célkitűzésekre koherens, átfogó és megfelelően kiegyensúlyozott választ adó intézkedések, beleértve a strukturális reformokat, a beruházásokat és adott esetben az 5. cikkben említett előfeltételeknek való megfelelést biztosító intézkedéseket;

b) az intézkedések 4. cikkben említett általános elvekkel, valamint a 4. és 10. cikkben említett követelményekkel, stratégiákkal, tervekkel és programokkal való összhangjának bemutatása;

c) annak kifejtése, hogy az intézkedések várhatóan hogyan erősítik tovább a bővítési folyamatnak a 3. cikk (2) bekezdésének n) pontjában említett alapkérdéseit, beleértve a jogállamiságot, az alapvető jogokat és a korrupció elleni küzdelmet;

d) a NIP keretében megtárgyalandó és jóváhagyandó beruházási projektek és programok indikatív listája, beleértve a vonatkozó átfogó beruházási volumeneket és a végrehajtás tervezett ütemezését;

e) annak kifejtése, hogy az intézkedések várhatóan milyen mértékben járulnak hozzá az éghajlatpolitikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez, és milyen mértékben egyeztethetők össze a jelentős károkozás elkerülését célzó elvvel;

f) annak kifejtése, hogy az intézkedések várhatóan milyen mértékben járulnak hozzá a digitális transzformációhoz;

g) annak kifejtése, hogy az intézkedések várhatóan milyen mértékben járulnak hozzá az oktatási, képzési, foglalkoztatási és szociális célkitűzésekhez;

h) annak kifejtése, hogy az intézkedések várhatóan milyen mértékben járulnak hozzá a nemek közötti egyenlőséghez, a nők társadalmi szerepének megerősítéséhez, valamint a nők és a lányok jogainak védelméhez és előmozdításához;

i) a reformok és beruházások tekintetében a pénzeszközök felszabadításának indikatív ütemterve és a tervezett kifizetési feltételek, a tervek szerint legkésőbb 2027. december 31-ig végrehajtandó mérhető minőségi és mennyiségi lépések formájában;

j) annak kifejtése, hogy az intézkedések várhatóan hogyan járulnak hozzá a KKBP-hez való fokozatos és folyamatos igazodáshoz, az uniós korlátozó intézkedésekhez való igazodást is ideértve;

k) a reformprogram hatékony nyomon követése, a jelentéstétel és az értékelés céljából Moldova által meghozandó intézkedések, beleértve a javasolt mérhető minőségi és mennyiségi lépéseket és a (2) bekezdésben meghatározott releváns mutatókat is;

l) a szabálytalanságok, csalás, korrupció, magas szintű korrupció – többek között a magas szinten elkövetett korrupció – és összeférhetetlenség hatékony megelőzésére, feltárására és korrekciójára, valamint az állami támogatások ellenőrzésére vonatkozó szabályok érvényesítésére szolgáló, Moldova által alkalmazott rendszer bemutatása, továbbá a reformprogram végrehajtásának első éveiben meglévő hiányosságok kezelésére javasolt intézkedések ismertetése;

m) a reformprogram előkészítése és – amennyiben rendelkezésre áll erre vonatkozó összefoglaló – végrehajtása céljából az érdekelt felekkel, köztük Moldova parlamentjével, a helyi és regionális képviseleti szervekkel és hatóságokkal, a szociális partnerekkel és a civil társadalmi szervezetekkel a kedvezményezettek jogi keretével összhangban folytatott konzultációs folyamat összefoglalása, valamint annak ismertetése, hogy ezen érdekelt felek észrevételei hogyan jelennek meg a reformprogramban;

n) kommunikációs és láthatósági terv a reformprogramról Moldova helyi közönsége számára;

o) bármely egyéb releváns információ.

(2) A reformprogramnak eredményalapúnak kell lennie, és olyan mutatókat kell tartalmaznia, amelyek segítségével értékelni lehet a 3. cikkben meghatározott általános és konkrét célkitűzések megvalósítása terén elért eredményeket. Az említett mutatóknak adott esetben nemzetközileg elfogadott mutatókon és Moldova szakpolitikáihoz kapcsolódó, már rendelkezésre álló mutatókon kell alapulniuk. A mutatóknak továbbá a lehető legnagyobb mértékben összhangban kell lenniük a Nyugat-Balkánra vonatkozó reformterveknek és többéves munkaprogramnak az (EU) 2024/1449 rendelet szerinti jóváhagyásáról szóló bizottsági végrehajtási határozatban, valamint az Európai Fenntartható Fejlődési Alap Plusz eredménymérési keretében foglalt fő teljesítménymutatókkal.

12. cikk

A reformprogram Bizottság általi értékelése

(1) A Bizottság indokolatlan késedelem nélkül értékeli Moldova reformprogramjának vagy adott esetben a program módosításainak relevanciáját, átfogó jellegét és megfelelőségét. Az értékelés során a Bizottság szorosan együttműködik Moldovával, és észrevételeket tehet, további információkat kérhet, vagy előírhatja Moldova számára, hogy vizsgálja felül és módosítsa reformprogramját.

(2) Az e rendelet 11. cikke (1) bekezdésének j) pontjában meghatározott célkitűzés tekintetében a Bizottság a 2010/427/EU határozattal összhangban megfelelően figyelembe veszi az EKSZ szerepét és hozzájárulását.

(3) A reformprogram értékelésekor a Bizottság figyelembe veszi a Moldováról rendelkezésre álló releváns analitikai információkat, többek között makrogazdasági helyzetét és államadósságának fenntarthatóságát, a Moldova által a 13. cikkben említettek szerint benyújtott indokolást és bizonyítékokat, valamint minden egyéb releváns információt, így különösen a 11. cikkben felsorolt információkat.

(4) Értékelésében a Bizottság a következő kritériumokat veszi figyelembe:

a) a reformprogram releváns, átfogó, koherens és megfelelően kiegyensúlyozott választ ad-e a 3. cikkben meghatározott célkitűzésekre és a 11. cikkben meghatározott elemekre;

b) a reformprogram és intézkedései összhangban vannak-e a 4. és 11. cikkben említett elvekkel, stratégiákkal, tervekkel és programokkal;

c) a reformprogram várhatóan felgyorsítja-e a Moldova és az Unió közötti társadalmi-gazdasági szakadék áthidalása felé tett előrehaladást, és ezáltal javítja-e Moldova gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődését, támogatja-e az uniós normákhoz való konvergenciát, csökkenti-e az egyenlőtlenségeket és erősíti-e a társadalmi kohéziót;

d) várható-e, hogy a reformprogram tovább erősíti a bővítési folyamat 3. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett alapkérdéseit;

e) a reformprogram várhatóan felgyorsítja-e Moldova fenntartható, klímasemleges, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens és inkluzív gazdaságra való átállását az összeköttetés javítása, a zöld és digitális kettős átállás – többek között a biológiai sokféleség – terén megvalósított előrehaladás, a stratégiai függőségek csökkentése, valamint a kutatás és az

innováció, az oktatás, a képzés, a foglalkoztatás és a készségek, továbbá a tágabb értelemben vett munkaerőpiac fellendítése révén, különös tekintettel a fiatalokra;

f) a reformprogramban szereplő intézkedések összeegyeztethetőek-e a jelentős károkozás elkerülését célzó elvvel és a „senkit nem hagyunk hátra” elvvel;

g) a reformprogram megfelelően, az előfeltételeket és a kifizetési feltételeket betartva kezeli-e a potenciális kockázatokat;

h) a Moldova által javasolt kifizetési feltételek megfelelőek és ambiciózusak-e, összhangban vannak-e a bővítéspolitikai kerettel, valamint kellően érdemiek és egyértelműek-e ahhoz, hogy teljesítésük esetén lehetővé váljon a pénzeszközök megfelelő felszabadítása, továbbá hogy a javasolt jelentéstételi mutatók megfelelőek-e és elégségesek-e az átfogó célkitűzések felé tett előrelépés nyomon követése és az arról való jelentéstétel szempontjából;

i) a Moldova által javasolt intézkedések várhatóan hatékonyan megelőzik, feltárják és korrigálják-e a szabálytalanságokat, a csalást, a korrupciót és az összeférhetetlenséget, a szervezett bűnözést és a pénzmosást, valamint biztosítják-e az eszköz keretében nyújtott pénzeszközöket érintő bűncselekményeket illetően a hatékony nyomozást és a vádeljárás lefolytatását;

j) a reformprogram hatékonyan tükrözi-e a releváns érdekelt felek, köztük Moldova parlamentje, a helyi és regionális képviseleti szervek és hatóságok, a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek által tett észrevételeket.

(5) A Moldova által benyújtott reformprogram értékelése céljából a Bizottságot független szakértők segíthetik.

13. cikk

A Bizottság végrehajtási határozata

(1) Pozitív értékelés esetén a Bizottság végrehajtási határozat útján jóváhagyja a Moldova által a 12. cikkel összhangban benyújtott reformprogramot – illetve adott esetben a 14. cikkel összhangban benyújtott módosított programot. A 25. cikk (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazandók e végrehajtási határozat elfogadására.

(2) A Bizottság az (1) bekezdésben említett végrehajtási határozata meghatározza a Moldova által végrehajtandó reformokat, a támogatandó beruházási területeket és a reformprogramból eredő kifizetési feltételeket, beleértve az ütemtervet is.

(3) A Bizottság az (1) bekezdésben említett végrehajtási határozata megállapítja továbbá a következőket:

a) a 10. cikk (1) bekezdésében említett kifizetési feltételek teljesítése függvényében Moldova rendelkezésére álló valamennyi pénzeszköz indikatív összege, valamint a 11. cikknek megfelelően strukturált, a vonatkozó kifizetési feltételeknek a reformprogram végrehajtásával kapcsolatban meghatározott minőségi és mennyiségi lépések formájában való kielégítő teljesítése esetén rendelkezésre bocsátandó részletek indikatív összege, az előfinanszírozást is beleértve;

b) a finanszírozás részletenkénti bontása hiteltámogatás és vissza nem térítendő támogatás szerint;

c) az a határidő, ameddig a reformok végső kifizetési feltételeit teljesíteni kell;

d) a reformprogram nyomon követésére, jelentésére és végrehajtására vonatkozó szabályok és ütemterv, többek között – adott esetben – a 4. cikkben említett demokratikus ellenőrzés, valamint adott esetben a 23. cikknek való megfeleléshez szükséges intézkedések révén;

e) a 3. cikkben meghatározott általános és konkrét célkitűzések megvalósítása terén elért haladás értékelésére szolgáló, a 11. cikk (2) bekezdésében említett mutatók.

14. cikk

A reformprogram módosításai

(1) Amennyiben Moldova objektív körülmények miatt részben vagy egészben már nem tudja megvalósítani a reformprogramot – a vonatkozó kifizetési feltételeket is beleértve –, módosított reformprogramot javasolhat. Ebben az esetben Moldova indokolással ellátott kérelmet nyújthat be a Bizottsághoz, hogy az módosítsa a 13. cikk (1) bekezdésében említett végrehajtási határozatot.

(2) A Bizottság módosíthatja a végrehajtási határozatot, különösen a rendelkezésre álló összegekben a 19. cikkben foglalt elvekkel összhangban bekövetkezett változás figyelembevétele érdekében.

(3) Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a Moldova által előterjesztett indokok alátámasztják reformprogramja módosítását, a 12. cikkel összhangban értékeli a módosított reformprogramot, és indokolatlan késedelem nélkül módosíthatja a 13. cikk (1) bekezdésében említett végrehajtási határozatot.

(4) A módosításban a Bizottság a kifizetési feltételekre vonatkozóan 2028. december 31-ig terjedő határidőket is elfogadhat.

15. cikk

Hitelmegállapodás, hitelfelvételi és hitelnyújtási műveletek

(1) Az eszköz keretében hitel formájában nyújtott támogatás finanszírozása érdekében a Bizottság az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 224. cikkével összhangban felhatalmazást kap arra, hogy a szükséges pénzeszközöket a tőkepiacokon vagy pénzügyi intézményektől az Unió nevében felvegye.

(2) A Bizottság hitelmegállapodást köt Moldovával. A hitelmegállapodásban meg kell határozni az eszköz keretében hitel formájában nyújtott támogatás maximális összegét, rendelkezésre állásának időtartamát és részletes feltételeit. A hitelek maximális futamideje a hitelmegállapodás aláírásának időpontjától számított 40 év. A hitelmegállapodás tartalmazza az előfinanszírozás összegét és az előfinanszírozás elszámolására vonatkozó szabályokat.

A költségvetési rendelet 220. cikkének (5) bekezdésében meghatározottakon túlmenően és azoktól eltérve a hitelmegállapodás tartalmazza az előfinanszírozás összegét és az előfinanszírozás elszámolására vonatkozó szabályokat.

(3) A hitelmegállapodást kérésre az Európai Parlament és a Tanács rendelkezésére kell bocsátani.

16. cikk

Tartalékfeltöltés

(1) A hitelekre vonatkozóan 9 %-os tartalékfeltöltési rátával kell tartalékot képezni az (EU) 2021/947 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti Szomszédság földrajzi programhoz rendelt keretösszegből, és azt a hasonló kockázatokat támogató céltartalékok részeként kell felhasználni.

(2) A költségvetési rendelet 211. cikke (2) bekezdésének utolsó mondatától eltérve a tartalékot fokozatosan kell befizetni, és legkésőbb a hitelek teljes folyósításakor kell teljes mértékben feltölteni.

(3) A tartalékfeltöltési rátát az (EU) 2021/947 rendelet 31. cikke (5) bekezdésének negyedik albekezdésében előírt eljárással összhangban az e rendelet alkalmazásának kezdőnapjától kezdődően legalább háromévenként felül kell vizsgálni.

17. cikk

Előfinanszírozás

(1) A reformprogramnak a Bizottsághoz történő benyújtását követően Moldova kérheti az ezen eszköz keretében a 6. cikk (1) bekezdésével összhangban előirányzott teljes összeg – a civil társadalmi szervezeteknek nyújtott támogatást és a technikai segítségnyújtást is magában foglaló kiegészítő támogatás, valamint a hitelekre vonatkozó tartalékfeltöltés levonásával kiszámított – legfeljebb 7 %-ának megfelelő előfinanszírozás rendelkezésre bocsátását.

(2) A Bizottság a kért előfinanszírozást a 13. cikkben említett végrehajtási határozatának elfogadását, valamint az említett, eszközről szóló megállapodás és a 8., illetve a 15. cikkben említett hitelmegállapodás hatálybalépését követően szabadíthatja fel. A pénzeszközöket a 19. cikk (3) bekezdésének első mondatával összhangban és az 5. cikkben meghatározott előfeltételek tiszteletben tartására is figyelemmel bocsátják rendelkezésre.

(3) A Bizottság határoz az egy vagy több részletben folyósítható előfinanszírozás folyósításának időkeretéről.

18. cikk

Beruházási projektek végrehajtása a Szomszédsági Beruházási Platform keretében

(1) Az uniós pénzügyi támogatás további beruházások vonzására irányuló multiplikátorhatásának kihasználása érdekében a reformprogramot támogató beruházásokat nemzetközi pénzügyi intézményekkel együttműködésben, a Szomszédsági Beruházási Platform keretében jóváhagyott beruházási projektek formájában kell végrehajtani.

(2) A kifizetési feltételek kielégítő teljesítését követően a 19. cikk (3) bekezdésében foglaltak szerint a Bizottság elfogad egy, a pénzeszközök rendelkezésre bocsátását engedélyező határozatot. A határozatnak a 6. cikk (1) bekezdésével összhangban meg kell határoznia az Unió által a NIP keretében jóváhagyott projektekre nyújtott vissza nem térítendő támogatás formájában biztosított pénzeszközök összegét, valamint a

Moldova számára hiteltámogatás formájában rendelkezésre bocsátandó pénzügyi támogatás összegét. A határozatnak továbbá meg kell határoznia – az eszközről szóló megállapodásban a 8. cikk (5) bekezdésének c) pontja szerint meghatározott aránnyal összhangban –, e hiteltámogatás mekkora részét kell Moldovának a NIP keretében jóváhagyott projektek számára társfinanszírozás formájában rendelkezésre bocsátania.

19. cikk

A kifizetési feltételek teljesítésének értékelése, a pénzeszközök visszatartása és csökkentése, a kifizetésekre vonatkozó szabályok

(1) Moldova évente kétszer, legkésőbb a bizottsági végrehajtási határozatban foglalt határidőt követő két hónapon belül kellően indokolt kérelmet nyújt be a pénzeszközöknek a reformprogramban meghatározott mennyiségi és minőségi lépésekhez kapcsolódó teljesített kifizetési feltételekre tekintettel történő rendelkezésre bocsátása iránt.

(2) A Bizottság indokolatlan késedelem nélkül értékeli, hogy Moldova megfelelt-e az 5. cikkben meghatározott előfeltételeknek és a 10. cikk (3) bekezdésében meghatározott finanszírozási elveknek, valamint kielégítően teljesítette-e a 13. cikkben említett bizottsági végrehajtási határozatban meghatározott kifizetési feltételeket. Amennyiben a Bizottság megállapítja, hogy Moldova visszafordította olyan kifizetési feltételek teljesítését, amelyekre vonatkozóan a Bizottság korábban kifizetést eszközölt, a Bizottság ugyanekkora összeggel csökkenti a jövőbeli folyósításokat. A Bizottság munkáját szakértők, többek között a tagállamok szakértői is segíthetik. Amennyiben a pénzösszegek rendelkezésre bocsátása iránti kérelem vagy a kifizetési kérelem a 19. cikk (2) bekezdésében említett, a 32. fejezethez kapcsolódó lépést foglal magában, a Bizottság kizárólag abban az esetben fogadhat el a pénzeszközök rendelkezésre bocsátását jóváhagyó határozatot, ha az adott lépést pozitívan értékeli.

(3) Amennyiben a Bizottság pozitívan értékeli az összes alkalmazandó feltétel kielégítő teljesülését, indokolatlan késedelem nélkül határozatot fogad el, amelyben engedélyezi az említett feltételeknek megfelelő pénzeszközök rendelkezésre bocsátását. Ezen összegek tekintetében a határozat képezi a 10. cikkben említett feltételt.

(4) Amennyiben a Bizottság negatívan értékeli bármely feltétel ütemterv szerinti kielégítő teljesítését, az e feltételekhez kapcsolódó pénzeszközök felszabadítását vissza kell tartani. A visszatartott összegek csak akkor szabadíthatók fel, amikor Moldova a pénzeszközök rendelkezésre bocsátására irányuló későbbi kérelem részeként megfelelően megindokolta, hogy megtette a szükséges intézkedéseket a vonatkozó kifizetési feltételek kielégítő teljesítésének biztosítása érdekében.

(5) Amennyiben a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy Moldova a (4) bekezdésben említett kezdeti negatív értékeléstől számított tizenkét hónapon belül nem hozta meg a szükséges intézkedéseket, a Bizottság a vissza nem térítendő pénzügyi támogatás és a hitel összegét a vonatkozó kifizetési feltételekhez kapcsolódó résszel arányosan csökkenti. A végrehajtás első évében a (4) bekezdésben említett kezdeti negatív értékeléstől számított 24 hónapos határidőt kell alkalmazni. Moldova a Bizottság következtetéseinek közlésétől számított két hónapon belül észrevételeket tehet.

(6) A 2028. december 31-ig nem teljesített kifizetési feltételekhez kapcsolódó összegek Moldovát nem illetik meg, és adott esetben ezeket vissza kell vonni vagy törölni kell a rendelkezésre álló hiteltámogatás összegéből.

(7) A Bizottság a következő esetekben csökkentheti a vissza nem térítendő pénzügyi támogatás összegét, és visszafizettethet Moldovával – akár beszámítás útján – bármely, az eszköz célkitűzéseinek elérése fordított összeget, illetve csökkentheti a Moldovának folyósítandó hitel összegét, vagy a hitelmegállapodással összhangban kérheti a hitel lejárat előtti visszafizetését: amennyiben valamely pénzeszköz jogosulatlanul kerül kifizetésre; amennyiben az Unió pénzügyi érdekeit sértő szabálytalanságokkal, csalással, korrupcióval és összeférhetetlenséggel kapcsolatban azonosított olyan esetek vagy súlyos aggályok állnak fenn, amelyeket Moldova nem orvosolt; amennyiben a minőségi vagy mennyiségi lépések visszafordítására került sor; vagy amennyiben a kifizetést követően – többek között az OLAF vagy a Számvevőszék jelentései által szolgáltatott információk alapján – megállapításra kerül, hogy Moldova nem teljesítette kielégítően a lépéseket, vagy az eszközről szóló megállapodásokból vagy a hitelmegállapodásokból eredő kötelezettségek súlyos megszegése áll fenn. A Bizottság az ilyen csökkentési határozatok meghozatala előtt tájékoztatja az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

(8) A költségvetési rendelet 116. cikkének (2) bekezdésétől eltérve a költségvetési rendelet 116. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említettek szerinti kifizetési határidőt az e cikk (3) bekezdése szerinti, a Moldovának történő folyósítás engedélyezéséről szóló határozat közlésének napjától kell számítani.

(9) A költségvetési rendelet 116. cikkének (5) bekezdése nem alkalmazandó az e cikk és az e rendelet 23. cikke alapján közvetlenül Moldova államkincstárába pénzügyi támogatásként folyósított kifizetésekre.

(10) Az e cikk szerinti vissza nem térítendő pénzügyi támogatás és kölcsönök kifizetését az éves költségvetési eljárásban meghatározott költségvetési előirányzatokkal összhangban és a rendelkezésre álló finanszírozás függvényében kell teljesíteni. A pénzösszegeket részletekben kell kifizetni. Egy-egy részlet kifizetése egy vagy több részfolyósítással történhet.

(11) Az összegeket a (3) bekezdésben említett határozatot követően, a hitelmegállapodással összhangban kell kifizetni.

(12) A hitel formájában nyújtott támogatás bármely összegének kifizetésére csak akkor kerül sor, ha Moldova a hitelmegállapodásban meghatározott formában, és az eszközről szóló megállapodás rendelkezéseivel összhangban kifizetési kérelmet nyújt be. Ez az előfinanszírozás kifizetésére nem alkalmazandó.

20. cikk

Átláthatóság a reformprogram végrehajtásához finanszírozásban részesülő személyek és szervezetek tekintetében

(1) Moldova naprakész adatokat tesz közzé az eszköz keretén belüli reformok és beruházások végrehajtása céljából a hároméves időszak alatt összesen 50 000 EUR-nak megfelelő összeget meghaladó finanszírozásban részesülő végső kedvezményezettekről.

(2) Az (1) bekezdésben említett végső kedvezményezettek esetében az alábbi információkat géppel olvasható formátumban, a kapott pénzeszközök teljes összegének sorrendjében, egy weboldalon kell közzétenni, kellően figyelembe véve a titoktartási és a biztonság követelményeket és különösen a személyes adatok védelmét:

a) jogi személy esetében a kedvezményezett teljes hivatalos neve és héaazonosító száma vagy adóazonosító száma, amennyiben rendelkezésre áll, vagy más, a jogi személyre alkalmazandó jogszabályok által megállapított egyedi azonosító;

b) természetes személy esetében a kedvezményezett vezeték- és utóneve vagy -nevei;

c) a kedvezményezett által kapott összeg, valamint a Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében megvalósuló azon reformok és beruházások, amelyek végrehajtásához ezen összeg hozzájárul.

(3) A (2) bekezdésben említett információkat nem kell közzétenni, ha a közzététel veszélyeztetheti az érintett végső kedvezményezettek jogait és szabadságait, vagy súlyosan sértheti üzleti érdekeiket. Ezeket az információkat a Bizottság rendelkezésére kell bocsátani.

(4) Moldovának legalább évente egyszer, elektronikus úton továbbítania kell a Bizottság részére az e cikk (1) bekezdésében említett végső kedvezményezettekre vonatkozó adatokat, a 8. cikk (5) bekezdésének l) pontjában említettek szerint az eszközről szóló megállapodásban meghatározandó, géppel olvasható formátumban.

IV. FEJEZET

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

21. cikk

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme

(1) Az eszköz végrehajtása során a Bizottság és Moldova minden megfelelő intézkedést megtesznek az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából, szem előtt tartva az arányosság elvét és az eszköz működésének különös feltételeit, az 5. cikk (1) bekezdésében meghatározott előfeltételeket, valamint az eszközről szóló konkrét megállapodásokban meghatározott feltételeket, különösen a csalás, a korrupció, az összeférhetetlenség és a szabálytalanságok megelőzése, feltárása és korrekciója, valamint az eszköz keretében rendelkezésre bocsátott forrásokat érintő bűncselekmények kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása tekintetében. Moldova kötelezettséget vállal arra, hogy lépéseket tesz az eredményes és hatékony irányítási és kontrollrendszerek terén, és biztosítja a jogtalanul kifizetett vagy szabálytalanul felhasznált összegek visszafizettetésének lehetőségét.

(2) Az eszközről szóló megállapodás a következő kötelezettségeket írja elő Moldova számára:

a) annak rendszeres ellenőrzése, hogy a nyújtott finanszírozás felhasználása megfelelt-e az alkalmazandó szabályoknak, különös tekintettel a csalás,

a korrupció, az összeférhetetlenség, valamint a szabálytalanságok megelőzése, feltárása és korrekciója tekintetében alkalmazandó szabályokra;

b) a visszaélést bejelentő személyek védelme;

c) megfelelő intézkedések meghozatala – többek között a reformprogram szerinti reformok és beruházási projektek megvalósítására irányuló intézkedésekkel kapcsolatban – az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció, összeférhetetlenség és szabálytalanságok megelőzése, feltárása és korrekciója, az említett érdekeket sértő bűncselekmények kivizsgálása és büntetőeljárás alá vonása céljából, valamint a kettős finanszírozás feltárása és elkerülése és a hűtlen kezelésben érintett pénzeszközök visszafizettetése érdekében, továbbá adott esetben az Európai Ügyészség és a tagállamok illetékes hatóságai által az eszköz keretében nyújtott pénzeszközöket érintő bűncselekményekkel kapcsolatban benyújtott kölcsönös jogsegély iránti kérelmek kezelésére irányuló megfelelő intézkedések haladéktalan meghozatala;

d) az (1) bekezdés alkalmazásában – különösen a reformprogram szerinti reformok és beruházások megvalósítását szolgáló pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése céljából – megfelelő adatok gyűjtése és az azokhoz való hozzáférés biztosítása az uniós adatvédelmi elveknek és az alkalmazandó adatvédelmi szabályoknak megfelelően, azon személyek és szervezetek vonatkozásában, amelyek a III. fejezet értelmében a reformprogram szerinti intézkedések végrehajtásához finanszírozásban részesülnek, beleértve a tényleges tulajdonosokra vonatkozó információkat is;

e) kifejezett felhatalmazás a Bizottság, az OLAF, a Számvevőszék és adott esetben az Európai Ügyészség számára arra, hogy gyakorolják az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 129. cikke szerinti jogaikat.

(3) Az eszközről szóló megállapodásnak rendelkeznie továbbá arról, hogy a Bizottságnak a következő esetekben jogában áll arányosan csökkenteni az eszköz keretében biztosított vissza nem térítendő pénzügyi támogatás összegét, és visszafizettetni Moldovával – akár beszámítás útján – bármely, az eszköz célkitűzéseinek elérése fordított összeget, valamint csökkenteni a kedvezményezettnek folyósítandó hitel összegét, vagy a hitelmegállapodással összhangban a hitel lejárat előtti visszafizetését kérni: amennyiben valamely pénzeszköz jogosulatlanul kerül kifizetésre; amennyiben az Unió pénzügyi érdekeit sértő szabálytalanságokkal, csalással, korrupcióval és összeférhetetlenséggel kapcsolatban azonosított olyan esetek vagy súlyos aggályok állnak fenn, amelyeket Moldova nem orvosolt; vagy amennyiben a kifizetést követően megállapításra kerül, hogy Moldova nem teljesítette kielégítően a lépéseket, vagy az eszközről szóló megállapodásból vagy a hitelmegállapodásból eredő kötelezettségek súlyos megszegése áll fenn. A Bizottság a visszafizettetés és a csökkentés összegéről vagy a lejárat előtt visszafizetendő összegről való döntés során tiszteletben tartja az arányosság elvét, valamint figyelembe veszi az Unió pénzügyi érdekeit sértő szabálytalanság, csalás, korrupció vagy összeférhetetlenség, illetve a kötelezettségszegés súlyosságát. Lehetőséget kell biztosítani Moldovának arra, hogy a csökkentés elvégzését vagy a lejárat előtti visszafizetés elrendelését megelőzően észrevételeket tegyen.

(4) Az eszköz keretében pénzeszközöket végrehajtó személyek és szervezetek haladéktalanul jelentik a Bizottságnak és az OLAF-nak az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció, összeférhetetlenség és szabálytalanság gyanús eseteit.

22. cikk

Moldova belső rendszerei és az ellenőrző hatóság szerepe

(1) Az eszköz pénzeszközeinek pénzügyi támogatásként rendelkezésre bocsátott része tekintetében a Bizottság a közkiadások ellenőrzése céljából a Moldovában létrehozott ellenőrző hatóságokra alapoz. A Bizottság adott esetben ezenfelül a 4. cikk (9) bekezdésében említett további demokratikus ellenőrzésre is támaszkodik.

(2) A reformprogram a végrehajtás első éveiben prioritásként kezeli a 32. tárgyalási fejezethez kapcsolódó reformokat, különös tekintettel az államháztartási gazdálkodásra és a belső kontrollra, valamint a csalás elleni küzdelemre, emellett a 23. és 24. fejezetet, különösen az igazságszolgáltatást, a korrupciót és a szervezett bűnözést illetően, továbbá a 8. fejezethez kapcsolódó reformokat, különösen az állami támogatások ellenőrzése vonatkozásában.

(3) Moldova haladéktalanul jelent a Bizottságnak bármely, első közigazgatási vagy bírósági ténymegállapítás tárgyát képező szabálytalanságot – többek között a csalást –, és tájékoztatja a Bizottságot az e szabálytalanságok vonatkozásában indított közigazgatási és bírósági eljárások alakulásáról. Az ilyen jelentéstételt elektronikus úton kell elvégezni, a Bizottság által létrehozott szabálytalanságkezelő rendszer alkalmazásával.

(4) Az (1) bekezdésben említett szervezetek rendszeres párbeszédet folytatnak a Számvevőszékkel, az OLAF-fal és adott esetben az Európai Ügyészséggel.

(5) A Bizottság kockázatértékelés és az ellenőrző hatóságokkal folytatott párbeszéd alapján részletes rendszer-felülvizsgálatokat végezhet Moldova költségvetésének végrehajtásával kapcsolatban, és ajánlásokat tehet a rendszerek javítására.

(6) A Bizottság Moldovának szóló ajánlásokat fogadhat el minden olyan esetben, amikor véleménye szerint az illetékes hatóságok nem tették meg a szükséges lépéseket a csalás, korrupció, összeférhetetlenség és szabálytalanságok olyan eseteinek megelőzése, feltárása és korrekciója érdekében, amelyek veszélyeztetik vagy nagy eséllyel veszélyeztetni fogják az eszközből finanszírozott kiadásokkal való hatékony és eredményes gazdálkodást, valamint minden olyan esetben, amikor gyengeségeket észlel az említett hatóságok által bevezetett kontrollrendszer kialakításában és működésében. Moldovának végre kell hajtania ezeket az ajánlásokat, vagy meg kell indokolnia ennek elmulasztását.

V. FEJEZET

NYOMON KÖVETÉS, JELENTÉSTÉTEL ÉS ÉRTÉKELÉS

23. cikk

A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

(1) A Bizottság nyomon követi az eszköz végrehajtását, és értékeli a 3. cikkben meghatározott célkitűzések megvalósulását. A végrehajtás nyomon követése célzott,

az eszközről szóló megállapodás keretében végrehajtott tevékenységekkel arányos, és nem érinti az (EU) 2021/947 rendeletben előírt jelentéstételi követelményeket. A 11. cikk (2) bekezdésében említett mutatók várhatóan hozzájárulnak az eszköz Bizottság általi nyomon követéséhez.

(2) A 8. cikkben említett, az eszközről szóló megállapodás meghatározza, hogy Moldova e cikk (1) bekezdésének alkalmazásában milyen szabályok és feltételek szerint tesz jelentést a Bizottságnak.

(3) A Bizottság éves jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az e rendelet célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredményekről. Az éves jelentést évente kétszer az eszköz végrehajtásának állásáról szóló tájékoztatással kell kiegészíteni.

(4) A Bizottság a (3) bekezdésben említett éves jelentést a 27. cikk (1) bekezdésében említett bizottság rendelkezésére bocsátja.

(5) A Bizottság az (EU) 2024/1449 rendelet alapján létrehozott eredménytábla összefüggésében beszámol a Moldova reformprogramjának végrehajtása terén elért előrehaladásról.

24. cikk

Az eszköz eredménytáblája

(1) A Bizottság az eszköznek az (EU) 2024/1449 rendelet alapján létrehozott eredménytábláján jeleníti meg a reformprogram végrehajtása terén elért előrehaladást.

25. cikk

Az eszköz értékelése

(1) A Bizottság 2027. december 31. után, legkésőbb 2031. december 31-ig elvégzi a rendelet független utólagos értékelését. Ez az utólagos értékelés azt méri fel, hogy az Unió milyen mértékben járult hozzá e rendelet célkitűzéseinek megvalósulásához.

(2) Az utólagos értékelés az OECD Fejlesztési Támogatási Bizottságának bevált gyakorlatra vonatkozó elveire támaszkodik, és annak megállapítására törekszik, hogy teljesültek-e a célkitűzések, valamint ajánlásokat fogalmaz meg a jövőbeli tevékenységek javítása céljából.

(3) A Bizottság az említett utólagos értékelés megállapításairól és következtetéseiről, valamint az azokkal kapcsolatos észrevételeiről és nyomonkövetési intézkedéseiről tájékoztatja az Európai Parlamentet, a Tanácsot és a tagállamokat. Az említett utólagos értékelésről az Európai Parlament, a Tanács, illetve a tagállamok kérésére vita folytatható. Az eredményeket fel kell használni a jövőbeni programok és a tevékenységek előkészítése, valamint az erőforrások elosztása során. Az említett utólagos értékelést és nyomon követést nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni.

(4) A Bizottság megfelelő mértékig minden érintett érdekelt felet – ideértve Moldovát, a szociális partnereket és a civil társadalmi szervezeteket – bevon az e rendelet értelmében nyújtott uniós finanszírozás értékelési folyamatába, és adott esetben arra törekszik, hogy Moldova szoros bevonásával a tagállamokkal és más partnerekkel közös értékelést készítsen.

26. cikk

Moldova jelentéstétele a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében

(1) A kedvezményezett a gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében évente egyszer jelentést tesz a reformprogram reformmal kapcsolatos részének megvalósítása terén elért eredményekről.

VI. FEJEZET
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

27. cikk

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot az (EU) 2021/947 rendelettel létrehozott bizottság segíti.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikke alkalmazandó.

(3) A 13. cikk (1) bekezdésében és a 14. cikk (2) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktusok közül azok esetében, amelyekről a bizottság nem nyilvánított véleményt, a Bizottság nem fogadja el a végrehajtási jogi aktus tervezetét, és a 182/2011/EU rendelet 5. cikke (4) bekezdésének harmadik albekezdése alkalmazandó.

28. cikk

Tájékoztatás, kommunikáció és nyilvánosság

(1) Az (EU) 2021/947 rendeletben foglalt követelmények sérelme nélkül a Bizottság – többek között Moldovával közösen folytatott – kommunikációs tevékenységekben vesz részt, hogy a nyilvánosság számára láthatóvá váljon, hogy a reformprogramban előirányzott pénzügyi támogatás uniós finanszírozással valósul meg. A Bizottság biztosítja, hogy az eszköz keretében nyújtott támogatást finanszírozási nyilatkozatban közöljék és elismerjék. Az eszköz keretében finanszírozott intézkedéseket az uniós finanszírozású külső tevékenységekre vonatkozó és egyéb releváns iránymutatásokban foglalt kommunikációs és láthatósági követelményekkel összhangban kell végrehajtani.

(2) Az uniós finanszírozás címzettje aktívan feltünteti az uniós finanszírozás eredetét, és biztosítja az uniós finanszírozás láthatóságát – többek között azáltal, hogy feltünteti az Unió emblémáját és egy megfelelő, „Az Európai Unió általi finanszírozásban részesült” szövegű finanszírozási nyilatkozatot –, különösen a tevékenységek és azok

eredményeinek népszerűsítése során, következetes, hatékony és arányos módon célzott tájékoztatást nyújtva többféle célközönségnek, köztük a médiának és a nyilvánosságnak.

(3) A tájékoztatást, a kommunikációt és a nyilvános jelleget hozzáférhető formátumban kell biztosítani.

29. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet *az Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

Az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
Az elnök	*Az elnök*

PÉNZÜGYI ÉS DIGITÁLIS KIMUTATÁS

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI 3
1.1. A javaslat/kezdeményezés címe 3
1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek) 3
1.3. Célkitűzés(ek) 3
1.3.1. Általános célkitűzés(ek) 3
1.3.2. Konkrét célkitűzés(ek) 3
1.3.3. Várható eredmény(ek) és hatás(ok) 3
1.3.4. Teljesítménymutatók 3
1.4. A javaslat/kezdeményezés tárgya: 4
1.5. A javaslat/kezdeményezés indoklása 4
1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével 4
1.5.2. Az uniós részvételből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E szakaszban „az uniós részvételből származó hozzáadott érték” azt az uniós fellépésből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre 4
1.5.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága 4
1.5.4. A többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség és lehetséges szinergiák egyéb megfelelő eszközökkel 5
1.5.5. A rendelkezésre álló különböző finanszírozási lehetőségek értékelése, ideértve az átcsoportosítási lehetőségeket is 5
1.6. A javaslat/kezdeményezés és az abból származó pénzügyi hatás időtartama 6
1.7. Tervezett költségvetés-végrehajtási módszer(ek) 6
2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK 8
2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések 8
2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek) 8
2.2.1. A költségvetés-végrehajtási módszer(ek)nek, a finanszírozás-végrehajtási mechanizmus(ok)nak, a kifizetési feltételeknek és a javasolt kontrollstratégiának az indokolása 8
2.2.2. Az azonosított kockázatokkal és a csökkentésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk 8
2.2.3. A kontrollok költséghatékonyságának becslése (a kontroll költségeinek és az érintett forrásoknak az aránya) és indokolása, valamint a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor) 8
2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére irányuló intézkedések 9
3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA 10

3.1. A többéves pénzügyi keret érintett fejezete(i) és a költségvetés érintett kiadási sora(i) 10
3.2. A javaslatnak az előirányzatokra gyakorolt becsült pénzügyi hatása 12
3.2.1. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása 12
3.2.1.1. A megszavazott költségvetésből származó előirányzatok 12
3.2.1.2. Külső címzett bevételekből származó előirányzatok 17
3.2.2. Az operatív előirányzatokból finanszírozott becsült kimenet 22
3.2.3. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása 24
3.2.3.1. A megszavazott költségvetésből származó előirányzatok 24
3.2.3.2. Külső címzett bevételekből származó előirányzatok 24
3.2.3.3. Előirányzatok összesen 24
3.2.4. Becsült humánerőforrás-szükségletek 25
3.2.4.1. A megszavazott költségvetésből finanszírozott 25
3.2.4.2. Külső címzett bevételekből finanszírozott 26
3.2.4.3. Becsült humánerőforrás-szükségletek összesen 26
3.2.5. A digitális technológiával kapcsolatos beruházásokra gyakorolt becsült hatás áttekintése 28
3.2.6. A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség 28
3.2.7. Harmadik felek finanszírozási hozzájárulása 28
3.3. Becsült bevételi hatás 29
4. DIGITÁLIS VETÜLETEK 29
4.1. Digitális vonatkozású követelmények 30
4.2. Adatok 30
4.3. Digitális megoldások 31
4.4. Interoperabilitási értékelés 31
4.5. A digitális végrehajtást támogató intézkedések 32

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdeményezés címe

Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Moldovai Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek)

Az EU kapcsolatai a világ többi részével

1.3. Célkitűzés(ek)

1.3.1. Általános célkitűzés(ek)

A Reform- és Növekedéstámogató Eszköz (a továbbiakban: az eszköz) stratégiai célkitűzése a) a bővítési folyamat támogatása azáltal, hogy a jövőbeli uniós tagságot célzó reformok elfogadása és végrehajtása révén felgyorsítja az uniós értékekhez, jogszabályokhoz, szabályokhoz, normákhoz, szakpolitikákhoz és gyakorlatokhoz (a továbbiakban: uniós vívmányok) való igazodást; b) Moldova az Unió egységes piacába való fokozatos integrációjának támogatása; valamint c) Moldova gazdasága az Unióhoz való társadalmi-gazdasági konvergenciájának felgyorsítása. Ennek köszönhetően Moldova hasonló szintű támogatásban részesül, mint a többi tagjelölt ország, különösen mivel Moldova nem tartozik az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz hatálya alá.

1.3.2. Konkrét célkitűzés(ek)

Konkrét célkitűzés

Az eszköz konkrét célkitűzései a következők:

a) a bővítési folyamat alapkérdéseinek további erősítése, ideértve a jogállamiságot és az alapvető jogokat, a demokratikus intézmények működését – beleértve a polarizáltság megszüntetését is –, valamint a közigazgatást és a gazdasági kritériumoknak való megfelelést; ez magában foglalja a független igazságszolgáltatás előmozdítását, a biztonság és a stabilitás megerősítését, a csalás és a korrupció valamennyi formája elleni küzdelem megerősítését, beleértve a magas szinten elkövetett korrupciót és a nepotizmust, a szervezett bűnözést, a határokon átnyúló bűnözést és a pénzmosást, valamint a terrorizmus finanszírozását, az adókijátszást és az adócsalást, az adókikerülést; a nemzetközi jog betartásának fokozását; a média és a tudományos élet szabadságának és függetlenségének megerősítését; a gyűlöletbeszéd elleni küzdelmet; a civil társadalom környezetének megteremtését, a szociális párbeszéd előmozdítását; a nemek közötti egyenlőség, a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítésének és a nők és lányok szerepvállalásának előmozdítását, a megkülönböztetésmentességnek és a toleranciának az előmozdítását a menekültek és a kisebbségekhez tartozó személyek – köztük a nemzeti kisebbségek és a romák – jogai, valamint a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális személyek jogai tiszteletben tartásának biztosítása és megerősítése érdekében;

b) Moldovának az EU közös kül- és biztonságpolitikájával (KKBP) való teljes összehangolása felé való elmozdulás, beleértve az uniós korlátozó intézkedéseket is;

c) a dezinformáció, a külföldi információmanipuláció és az Unió és értékei ellen irányuló beavatkozással szembeni küzdelem;

d) a vízumpolitikák Unióval való összehangolása felé való haladás;

e) a közigazgatás hatékonyságának megerősítése, helyi kapacitások kiépítése és beruházás Moldova adminisztratív személyzetébe; az információkhoz való hozzáférés, a nyilvánosság általi ellenőrzés és a civil társadalom döntéshozatali folyamatokba való bevonásának biztosítása; az átláthatóság és az elszámoltathatóság, a strukturális reformok és a jó kormányzás támogatása minden szinten, többek között a közpénzek elosztásával és az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos felügyeleti és vizsgálati hatáskörük megerősítése tekintetében, valamint az államháztartási gazdálkodás, a közbeszerzések és az állami támogatások ellenőrzése területén; a Moldovában a nemzetközi igazságszolgáltatás támogatásában és érvényesítésében részt vevő kezdeményezések és szervek támogatása;

f) Moldova átállásának felgyorsítása olyan fenntartható, klímasemleges és inkluzív gazdaságra, amely képes ellenállni az uniós egységes piac versenypiaci nyomásának, valamint stabil beruházási környezetre, és stratégiai függőségének csökkentése;

g) Moldova az uniós egységes piacba való gazdasági integrációjának különösen a megnövekedett kereskedelmi és beruházási forgalom révén való ösztönzése, valamint a reziliens értékláncok előmozdítása;

h) az uniós egységes piaccal való fokozott integráció támogatása a jobb és fenntartható összeköttetés révén, a transzeurópai hálózatokkal összhangban, a jószomszédi kapcsolatok és az emberek közötti kapcsolatok megerősítése érdekében;

i) 2050-re a klímasemleges gazdaságra való inkluzív és fenntartható zöld átállás felgyorsítása a Párizsi Megállapodással és a zöld megállapodással összhangban, valamennyi gazdasági ágazatra, különösen az energiaágazatra kiterjedően, beleértve a dekarbonizált, klímasemleges, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens és körforgásos gazdaságra való átállást is, biztosítva, hogy a beruházások tiszteletben tartsák a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet;

j) a digitális transzformációnak és a digitális készségeknek – mint a fenntartható fejlődés és az inkluzív növekedés előmozdítóinak – a támogatása;

k) az innováció, a kutatás, valamint az akadémiai intézmények és az ipar közötti együttműködés ösztönzése a zöld és digitális átállás támogatása érdekében, előmozdítva a helyi iparágakat, különös hangsúlyt fektetve a helyi mikro-, kis- és középvállalkozásokra, valamint induló vállalkozásokra;

l) a minőségi oktatás, képzés, átképzés és továbbképzés fokozása minden szinten, különös tekintettel a fiatalokra, beleértve az ifjúsági munkanélküliség kezelését, az agyelszívás megelőzését és a kiszolgáltatott közösségek – köztük a menekültek – támogatását, valamint a foglalkoztatási politikák – többek között a munkavállalói jogok – támogatása, összhangban a szociális jogok európai pillérével és a szegénység elleni küzdelemmel.

1.3.3. Várható eredmény(ek) és hatás(ok)

Tüntesse fel, milyen hatásokat gyakorolhat a javaslat/kezdeményezés a kedvezményezettekre/célcsoportokra.

Az eszköz keretében nyújtott támogatás várhatóan lehetővé teszi Moldova számára, hogy végrehajtsa a gazdasága versenyképesebbé tételéhez, valamint az Unióhoz való konvergenciájának fokozásához szükséges reformokat és beruházásokat. Az eszköz végrehajtásának meg kell erősítenie Moldova belső kontroll- és államháztartási gazdálkodási rendszereit, valamint a bővítési folyamat alapkérdéseinek végrehajtását is, különös tekintettel a jogállamiságra, valamint a korrupció, a csalás és a szervezett bűnözés elleni küzdelemre. Az eszköz várhatóan elősegíti Moldova az EU egységes piacának előnyeihez való korai hozzáférését, és megkönnyíti az ország uniós integrációját.

1.3.4. Teljesítménymutatók

Határozza meg az előrehaladás és az eredmények nyomon követésére szolgáló mutatókat.

A konkrét mutatókat a reformprogram határozza meg. Ezeknek a mutatóknak nemzetközileg elfogadott mutatókon kell alapulniuk. A mutatók legyenek relevánsak, elfogadottak, hitelesek, egyszerűek és megbízhatók.

1.4. A javaslat/kezdeményezés tárgya:

☒ új intézkedés

☐ kísérleti projektet / előkészítő intézkedést követő új intézkedés[5]

☐ meglévő intézkedés meghosszabbítása

☐ egy vagy több intézkedés összevonása vagy átalakítása egy másik/új intézkedéssé

1.5. A javaslat/kezdeményezés indoklása

1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével

Az uniós csatlakozása felé vezető úton tett előrelépések ellenére Moldova gazdasági teljesítménye és versenyképessége elmarad az uniós átlagtól. Sürgősen biztosítani kell, hogy Moldova az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató többi csatlakozni kívánó országhoz hasonló mértékű támogatásban részesüljön a társadalmi-gazdasági konvergencia és az átfogó bővítési menetrend végrehajtásának elősegítése érdekében.

Ahhoz, hogy teljes mértékben kihasználhassa a növekedési tervben rejlő lehetőségeket, Moldovának reformprogramot kell készítenie, amely meghatározza azokat a kulcsfontosságú intézkedéseket, amelyeket Moldova a 2025–2027-es időszakban meg kíván hozni az EU-hoz való társadalmi-gazdasági konvergencia felgyorsítása érdekében. A reformprogramról konzultál a Bizottsággal, amely értékeli és jóváhagyja azt.

A reformprogram összhangban lesz az ország növekedési stratégiájával és bővítési pályájával. Elő fogja mozdítani a csatlakozási folyamat során azonosított kulcsfontosságú alapvető reformokat, valamint az ország növekedési pályáján felmerülő strukturális hiányosságokat kezelő központi társadalmi-gazdasági reformokat, amelyeket beépítenek majd a reformprogramba.

A növekedési terv központi elemeként szolgáló eszköz szigorú feltételeket vezet be, mivel az uniós támogatás folyósítására az elért haladás függvényében kerül sor,

[5] A költségvetési rendelet 58. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

különös tekintettel a társadalmi-gazdasági konvergencia és a versenyképesség javítására, valamint az alapkérdésekre.

Akárcsak a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv esetében, az új eszközt is olyan végrehajtási mechanizmusokkal hajtják végre, amelyeket arra választottak ki, hogy maximalizálják a reformok és a kapcsolódó beruházások gyors megvalósítását, miközben fenntartják a szükséges ellenőrzéseket, és minimálisra csökkentik az Európai Bizottság, Moldova és más végrehajtó partnerek adminisztratív terheit. A támogatás három végrehajtási mechanizmuson keresztül valósul meg: 1) közvetlen támogatás Moldova nemzeti költségvetéseinek, 2) beruházások támogatása a Szomszédsági Beruházási Platformon (NIP) keresztül, valamint 3) a fennmaradó vissza nem térítendő támogatás.

A nemzeti költségvetések részére történő közvetlen kifizetések teljesítése és a pénzeszközöknek a beruházási javaslatok benyújtása érdekében történő rendelkezésre bocsátása a Moldova reformprogramjában meghatározott kifizetési feltételek terén tett előrehaladástól és e feltételek teljesítésétől függ. A kifizetési feltételek minőségi és mennyiségi lépések, valamint a konkrét társadalmi-gazdasági reformokhoz kapcsolódó kifizetések ütemtervének formáját öltik, a növekedés ösztönzése, az ország fenntartható konvergenciapályára állítása, valamint a bővítési folyamat alapkérdéseivel, többek között a jogállamisággal, a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemmel kapcsolatos konkrét reformok felé terelése céljából. A reformprogramok Bizottság általi (bizottsági végrehajtási határozat keretében történő) jóváhagyásáról szóló határozat meghozatalát és az eszközről szóló megállapodás, valamint a hitelmegállapodás megkötését követően Moldova jogosult lesz előfinanszírozásra.

A makroszintű pénzügyi stabilitás, a hatékony és eredményes államháztartási gazdálkodás, az átláthatóság és a költségvetés felügyelete a kifizetések általános feltételei, amelyeknek teljesülniük kell a pénzeszközök felszabadításához. A kifizetésekre rögzített féléves ütemterv szerint, a Moldova által a pénzeszközök felszabadítása iránt benyújtott, kellően indokolt kifizetési kérelmek alapján kerül sor, miután a Bizottság ellenőrizte a vonatkozó kifizetési feltételek teljesülését. Amennyiben a kifizetési feltételek nem teljesülnek, a Bizottság felfüggeszti a kifizetést, vagy a megfelelő összeget levonja a kifizetésből.

A kapcsolódó felfüggesztett pénzeszközök kifizetésére a reformprogramban meghatározott eredeti határidő utáni tizenkét hónapon belül kerülhet sor, feltéve, hogy a kifizetési feltételek teljesültek.

A reformprogramokban előirányzott beruházásokat a NIP-en keresztül támogatják. A kapcsolódó projekteket vagy programokat csak azt követően nyújtják be véleményezésre a NIP testületéhez, hogy a Bizottság értékelte a vonatkozó kifizetési feltételek teljesítését.

1.5.2. Az uniós részvételből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E szakaszban „az uniós részvételből származó hozzáadott érték” azt az uniós fellépésből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.

Uniós szintű fellépésre van szükség ahhoz, hogy felgyorsuljon Moldova EU-hoz való gazdasági konvergenciája a potenciális uniós tagság felé vezető úton. A szükséges

segítségnyújtás mértéke akkora, hogy Moldovának továbbra is tartós külső támogatásra lesz szüksége, amelyet egyetlen tagállam vagy donor sem tud egyedül biztosítani. Az EU egyedülálló helyzetben van ahhoz, hogy időben, összehangolt és kiszámítható módon, többéves külső támogatást nyújtson Moldovának. Az Unió kihasználhatja hitelfelvételi kapacitását is, hogy kedvező feltételek mellett hitelt nyújtson Moldovának, valamint többéves távlatban vissza nem térítendő támogatásokat biztosítson.

1.5.3. Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága

Az eszköz a 2020-ban létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből, valamint a közelmúltban javasolt, 2024 februárjában elfogadott Ukrajna-eszközből levont tanulságokra fog épülni. Ami pedig a legfontosabb: az eszköz a 2023 novemberében előterjesztett és 2024 májusában elfogadott Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszközt követi. Annak érdekében, hogy valamennyi tagjelölt állam egyenlő bánásmódban részesüljön, az eszköz a lehető legpontosabban tükrözi a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszközt létrehozó rendelet végleges formáját, a társjogalkotók és a bizottsági szolgálatok valamennyi megjegyzésének és kiegészítésének figyelembevételével. Az eszköz meglévő mechanizmusokat alkalmaz – nevezetesen a költségvetés-támogatáshoz hasonló közvetlen pénzügyi támogatást, a beruházások tekintetében pedig a NIP-et. Mindkét eszköz bizonyította, hogy az uniós finanszírozás jelentős multiplikátorhatást kínálhat, ha vegyes finanszírozás keretében más donoroktól származó finanszírozással együtt használják fel.

1.5.4. A többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség és lehetséges szinergiák egyéb megfelelő eszközökkel

A javasolt eszköz célja, hogy az Uniót olyan jogi eszközzel lássa el, amely lehetővé teszi számára, hogy támogassa Moldova nagyobb társadalmi-gazdasági konvergenciáját az uniós tagság felé vezető úton. Az eszköz teljes összegét hitelek és vissza nem térítendő támogatás formájában kell nyújtani. A vissza nem fizetendő támogatást az (EU) 2021/947 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti Szomszédság földrajzi programhoz rendelt keretösszegből kell finanszírozni. Amennyiben e rendelet másként nem rendelkezik, az NDICI-GE valamennyi rendelkezése alkalmazandó. A hitelek formájában nyújtott támogatás legfeljebb 1 500 millió EUR összegig áll rendelkezésre a 2025. január 1-jétől 2029. június 30-ig tartó időszak alatt. Ez az összeg nem képezi a külső tevékenységi garancia az (EU) 2021/947 rendelet 31. cikkének (4) bekezdése értelmében vett összegének részét. A hiteleket a közös tartalékalapon keresztül 9 %-os tartalékfeltöltési rátával garantálják.

1.5.5. A rendelkezésre álló különböző finanszírozási lehetőségek értékelése, ideértve az átcsoportosítási lehetőségeket is

Az uniós költségvetés már most is támogatást nyújt más tagjelölt országoknak az esetleges uniós csatlakozásra való felkészüléshez az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) révén, amely a Nyugat-Balkánra és Törökországra vonatkozik, és vissza nem térítendő támogatásokon, vegyes finanszírozáson és költségvetési biztosítékokon alapul. Ezzel párhuzamosan a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz csak a Nyugat-Balkán felgyorsított társadalmi-gazdasági konvergenciáját célozza, és eltérő megközelítésen alapul, amely szerint szoros

kapcsolatot teremtenek a reformvállalások teljesítése és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés között.

Moldova jelenleg csatlakozási tárgyalásokat folytat az Európai Unióval, azonban még mindig az NDICI-GE hatálya alá tartozik, és nem áll rendelkezésére külön eszköz, amely kezelné az előcsatlakozási támogatásból származó különleges további szükségleteit. A bővítési folyamat új lendülete mellett fontos, hogy Moldova is hasonló mértékű támogatásban részesüljön az esetleges jövőbeni csatlakozásra való felkészülésben. Az IPA III eszköz végrehajtásának előrehaladott szakaszára tekintettel az eszközt már nem lehet újból megnyitni más tagjelölt országok előtt, ráadásul az eszköz keretében nem is nyújthatók hitelek. Éppen ezért új eszköz szükséges ahhoz, hogy Moldova mind finanszírozás, mind feltételek tekintetében a Nyugat-Balkánhoz és Ukrajnához hasonló mértékű támogatásban részesüljön.

A reformprogramban meghatározott beruházások zökkenőmentes és átlátható végrehajtásának biztosítása érdekében a Bizottság a Szomszédsági Beruházási Platform tesztelt módszertanát kívánja alkalmazni, a fent említett feltételhez kötöttség fenntartása mellett.

1.6. A javaslat/kezdeményezés és az abból származó pénzügyi hatás időtartama

☒ **határozott időtartam**

– ☐ időtartam: ÉÉÉÉ [HH/NN]-tól/-től ÉÉÉÉ [HH/NN]-ig

– ☒ pénzügyi hatás: 2025-től 2027-ig a kötelezettségvállalási előirányzatok esetében és 2025-től a kifizetési előirányzatok esetében.

☐ **határozatlan időtartam**

– beindítási időszak: ÉÉÉÉ-tól/-től ÉÉÉÉ-ig

– azt követően: rendes ütemű végrehajtás

1.7. Tervezett költségvetés-végrehajtási módszer(ek)[6]

☒ **Közvetlen irányítás** a Bizottság által

– ☐ a Bizottság szervezeti egységein keresztül, ideértve az uniós küldöttségek személyzetét

– ☐ végrehajtó ügynökségen keresztül

☐ **Megosztott irányítás** a tagállamokkal

☒ **Közvetett irányítás** a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:

– ☐ harmadik országok vagy az általuk kijelölt szervek

– ☐ nemzetközi szervezetek és ügynökségeik (nevezze meg)

– ☐ az Európai Beruházási Bank és az Európai Beruházási Alap

– ☐ a költségvetési rendelet 70. és 71. cikkében említett szervek

– ☐ közjogi szervek

– ☐ magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákkal rendelkeznek

– ☐ valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi garanciákkal rendelkező szervek

– ☐ az Európai Unióról szóló szerződés V. címének értelmében a közös kül- és biztonságpolitika terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban ekként megjelölt szervek vagy személyek

– ☐ valamely tagállamban létrehozott, valamely tagállam magánjoga vagy uniós jog alapján működő szervek, amelyek az ágazatspecifikus szabályokkal összhangban megbízást kaphatnak uniós források vagy költségvetési garanciák végrehajtására, amennyiben e szervek közjogi szervek vagy közfeladatot ellátó magánjogi intézmények ellenőrzése alá tartoznak, és az ellenőrző szerv által vállalt egyetemleges felelősség formáját öltő vagy azzal egyenértékű pénzügyi garanciával rendelkeznek, amely pénzügyi garancia minden intézkedés esetében az uniós támogatás maximális összegére korlátozódhat.

---

[6] Az egyes költségvetés-végrehajtási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a BUDGpedia oldalon: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

A kifizetési feltételek teljesítésének nyomonkövethetősége érdekében a reformprogram konkrét mennyiségi és minőségi lépéseket határoz meg (amelyeket a Bizottság végrehajtási határozatban hagy jóvá). Moldova félévente megfelelően indokolt kérelmet nyújt be a vissza nem térítendő pénzügyi támogatás és a hitel felszabadítása iránt; kérelmében a végrehajtási határozatban meghatározott mennyiségi és minőségi lépések alapján ismerteti, hogy miként került sor e feltételek kielégítő teljesítésére. Emellett a Moldovával kötött, az eszközről szóló megállapodás olyan jelentéstételi és nyomonkövetési mutatókat határoz meg, amelyek lehetővé teszik az eszköz általános és konkrét célkitűzései terén elért eredmények szélesebb körű nyomon követését és az azokról való jelentéstételt. A Bizottság évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a 27. cikkben említett bizottságnak az eszköz keretében nyújtott pénzeszközök végrehajtásáról, valamint a célkitűzések felé tett előrehaladásról. A Bizottság ezenkívül elvégzi a rendelet utólagos értékelését.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. A költségvetés-végrehajtási módszer(ek)nek, a finanszírozás-végrehajtási mechanizmus(ok)nak, a kifizetési feltételeknek és a javasolt kontrollstratégiának az indokolása

Az eszköz végrehajtására közvetlen és közvetett irányítás keretében kerül sor. Egy részét közvetlen irányítás alá vonják a pénzeszközöknek Moldova állami költségvetésébe történő közvetlen átutalásával, míg egy meghatározott részt a NIP keretében jóváhagyott beruházási projektek számára való rendelkezésre bocsátás révén biztosítanak Moldovának.

A kontrollstratégiát nyomon követés, értékelés és ellenőrzések alkalmazásával hozzáigazítják az egyes pillérek szerinti végrehajtáshoz. Külön figyelmet fordítanak a Moldova számára közvetlen pénzügyi támogatásként biztosított pénzeszközök végrehajtására, valamint Moldova arra vonatkozó kötelezettsége teljesítésének nyomon követésére, hogy a pénzeszközök előre meghatározott százalékát a NIP keretében jóváhagyott projektek rendelkezésére bocsássa. A pénzeszközök rendelkezésre bocsátására rögzített féléves ütemterv szerint, a Moldova által benyújtott, kellően indokolt kifizetési kérelmek alapján kerül sor, miután a Bizottság ellenőrizte a vonatkozó kifizetési feltételek teljesülését. A meglévő kontrollmechanizmusok többrétegű struktúrája integrált keretet kínál annak biztosítására, hogy az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló valamennyi megfelelő intézkedés hatályban legyen. Ez a többrétegű struktúra garantálni fogja, hogy figyelembe vegyék az arányosság elvét, valamint azokat a konkrét feltételeket, amelyek mellett az eszköz működik. Mi több, a reformprogram keretében hozott intézkedéseknek hozzá kell járulniuk a hatékony államháztartási irányítási és kontrollrendszer javításához, a pénzmosás, az adókikerülés, az adókijátszás, a korrupció, a csalás és a szervezett bűnözés elleni küzdelemhez, valamint az állami támogatások ellenőrzésének hatékony rendszeréhez, azzal a céllal, hogy valamennyi vállalkozás számára tisztességes feltételeket biztosítsanak. A reformprogram magában foglalja e rendszerek bemutatását, valamint a 32. fejezethez kapcsolódó konkrét lépéseket, melyek célja Moldova támogatása az ellenőrzéssel és a kontrollal kapcsolatos követelményeinek az uniós előírásokkal való összhangba hozásában.

Amennyiben a pénzösszegek rendelkezésre bocsátása iránti kérelem a 32. fejezethez kapcsolódó lépést foglal magában, a Bizottság kizárólag abban az esetben fogadhat el a pénzeszközök rendelkezésre bocsátását jóváhagyó határozatot, ha az adott lépést pozitívan értékeli.

2.2.2. Az azonosított kockázatokkal és a csökkentésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk

A finanszírozással kapcsolatban azonosított fő kockázat a finanszírozás folyósításához kapcsolódó kifizetési feltételek be nem tartásához köthető. Az e kockázat csökkentését szolgáló intézkedések a következők:

- a vonatkozó kifizetési feltételek teljesülésének Bizottság általi értékelése a pénzeszközök folyósítása előtt, a pénzeszközök visszatartásának lehetőségével,

- az Unió pénzügyi érdekeit sértő és Moldova által nem orvosolt szabálytalanságok, csalás, korrupció és összeférhetetlenség esetén vagy a Moldovával kötött megállapodásokból eredő valamely kötelezettség súlyos megsértése esetén a támogatás csökkentése vagy visszatartása, vagy az eszköz célkitűzéseinek elérésére fordított bármely összeg visszafizettetése,

- a finanszírozás felfüggesztése abban az esetben, ha Moldova nem teljesíti az 5. cikkben meghatározott előfeltételeket.

- amennyiben a pénzösszegek rendelkezésre bocsátása iránti kérelem a 32. fejezethez kapcsolódó lépést foglal magában, a Bizottság kizárólag abban az esetben fogadhat el a pénzeszközök rendelkezésre bocsátását jóváhagyó határozatot, ha az adott lépést pozitívan értékeli.

2.2.3. A kontrollok költséghatékonyságának becslése (a kontroll költségeinek és az érintett forrásoknak az aránya) és indokolása, valamint a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)

A Moldova számára biztosított pénzügyi hozzájárulás a költségvetési rendelet 125. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett, költségfüggetlen finanszírozás formáját ölti.

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére irányuló intézkedések

A javaslat különleges rendelkezéseket tartalmaz az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére. Az eszköz egy stabil ellenőrzési és kontrollrendszert tartalmaz, amelyet egy többrétegű mechanizmus határoz meg: a reformprogramok szerinti reformok részeként elvégzik Moldova ellenőrzési és kontrollrendszerének reformját; ezenfelül a Bizottság kockázatértékelés és a nemzeti ellenőrző hatóságokkal folytatott párbeszéd alapján részletes rendszer-felülvizsgálatokat végezhet a nemzeti költségvetés végrehajtásával kapcsolatban, és ajánlásokat tehet a rendszerek javítására. Ezenkívül az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelettel összhangban az OLAF-nak, a Számvevőszéknek és az Európai Ügyészségnek (EPPO) rendelkeznie kell a feladataik ellátásához szükséges jogokkal és hozzáféréssel. Az eszköz beruházási részét nemzetközi pénzügyi intézményekkel együttműködve hajtják végre a pilléralapú értékelések és az ezen intézményekkel kötött keretmegállapodások alapján.

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret érintett fejezete(i) és a költségvetés érintett kiadási sora(i)

- Meglévő költségvetési sorok

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési sorok sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési sor	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám	diff./nem diff.[3]	EFTA-országoktól[4]	tagjelölt országoktól és potenciális tagjelöltektől[5]	más harmadik országoktól	egyéb címzett bevétel
6	14.01.01.01. A Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszközhöz (Globális Európa) kapcsolódó támogatási kiadások	nem diff.	NEM	NEM	NEM	NEM
6	14.02.01.11. Keleti szomszédság	diff.	NEM	NEM	NEM	NEM
6	14.02.01.70. NDICI – Globális Európa – A közös tartalékalap feltöltése	diff.	NEM	NEM	NEM	NEM

3.2. A javaslatnak az előirányzatokra gyakorolt becsült pénzügyi hatása

3.2.1. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után operatív előirányzatok felhasználását

– ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi operatív előirányzatok felhasználását vonja maga után:

3.2.1.1. A megszavazott költségvetésből származó előirányzatok

millió EUR (három tizedesjegyig)

A többéves pénzügyi keret fejezete	6	Szomszédság és a világ

Főigazgatóság: Az Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatósága (DG NEAR)			Év **2025**[7]	Év **2026**	Év **2027**	**ÖSSZESEN**
○ Operatív előirányzatok						
14.02.01.11.[8]	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1a)	93,600	93,600	93,600	**280,800**
	Kifizetési előirányzatok	(2a)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
14.02.01.70.	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1b)	45,000	45,000	45,000	**135,000**
	Kifizetési előirányzatok	(2b)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
Meghatározott egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok[9]						

[7] Az N. év a javaslat/kezdeményezés végrehajtásának első éve. Az „N” helyére a végrehajtás várható első évét kell beírni (például: 2021). A következő évek esetében ugyanígy kell eljárni.

[8] A hivatalos költségvetési nómenklatúra szerint.

[9] Technikai és/vagy igazgatási segítségnyújtás, valamint uniós programok és/vagy intézkedések végrehajtásához biztosított támogatási kiadások (korábban: BA-tételek), közvetett kutatás, közvetlen kutatás.

14.01.01.01.		(3)	1,400	1,400	1,400	**4,200**
Az Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatóságához tartozó előirányzatok összesen	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=(1a)+(1b)+(3)	140,000	140,000	140,000	**420,000**
	Kifizetési előirányzatok	=2a+2b+(3)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.
○ Operatív előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(4)	138,600	138,600	138,600	**415,800**
	Kifizetési előirányzatok	(5)	p. m.	p. m.	p. m.	
○ Meghatározott egyedi programok keretéből finanszírozott igazgatási jellegű előirányzatok ÖSSZESEN		(6)	1,400	1,400	1,400	**4,200**
A többéves pénzügyi keret 6. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=(4)+(6)	140,000	140,000	140,000	**420,000**
	Kifizetési előirányzatok	=(5)+(6)	p. m.	p. m.	p. m.	p. m.

A többéves pénzügyi keret fejezete		**7**	„Igazgatási kiadások”[10]				
Az Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatósága (DG NEAR)			Év **2024**	Év **2025**	Év **2026**	Év **2027**	**A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretből ÖSSZESEN**
• Humánerőforrás			0,000	0,356	0,356	0,356	**1,068**
• Egyéb igazgatási kiadások			0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Az Európai Szomszédságpolitika és a	Előirányzatok		**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**

[10] A szükséges előirányzatokat a megfelelő BUDGpedia weboldalon elérhető éves átlagos költségadatok alapján kell meghatározni.

Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatósága ÖSSZESEN						

A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**

millió EUR (három tizedesjegyig)

		Év **2024**	Év **2025**	Év **2026**	Év **2027**	**A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretből ÖSSZESEN**
A többéves pénzügyi keret 1–7. fejezetéhez tartozó előirányzatok	Kötelezettségvállalási előirányzatok	**0,000**	**140,356**	**140,356**	**140,356**	**421,068**
ÖSSZESEN	Kifizetési előirányzatok	**0,000**	**140,356**	**140,356**	**140,356**	**421,068**

3.2.2. Az operatív előirányzatokból finanszírozott becsült kimenet (decentralizált ügynökségek esetében nem kell kitölteni)

Kötelezettségvállalási előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

Általános célkitűzések	Év **2025**	Év **2026**	Év **2027**	**ÖSSZESEN**
a) a bővítési folyamat támogatása azáltal, hogy a jövőbeli uniós tagságot célzó reformok elfogadása és végrehajtása révén felgyorsítja az uniós értékekhez, jogszabályokhoz, szabályokhoz, normákhoz, szakpolitikákhoz és gyakorlatokhoz (a továbbiakban: uniós vívmányok) való igazodást	138,600	138,600	138,600	**415,800**
b) Moldova az Unió egységes piacába való fokozatos integrációjának támogatása				
c) Moldova gazdasága az Unióhoz való társadalmi-gazdasági konvergenciájának felgyorsítása				

Előirányzatok ÖSSZESEN	138,600	138,600	138,600	**415,800**

3.2.3. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után igazgatási jellegű előirányzatok felhasználását.

– ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi igazgatási jellegű előirányzatok felhasználását vonja maga után:

3.2.3.1. A megszavazott költségvetésből származó előirányzatok

MEGSZAVAZOTT ELŐIRÁNYZATOK	Év 2024	Év 2025	Év 2026	Év 2027	2021–2027 ÖSSZESEN
7. FEJEZET					
Humánerőforrás	0,000	0,356	0,356	0,356	**1,068**
Egyéb igazgatási kiadások	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
7. FEJEZETI részösszeg	**0,000**	0,356	0,356	0,356	**1,068**
7. FEJEZETEN kívül					
Humánerőforrás	0,000	0,661	0,661	0,661	**1,983**
Egyéb igazgatási jellegű kiadások	0,000	0,739	0,739	0,739	**2,217**
7. FEJEZETEN kívüli részösszeg	**0,000**	1,400	1,400	1,400	**4,200**
ÖSSZESEN	**0,000**	**1,756**	**1,756**	**1,756**	**5,268**

A humánerőforrással és más igazgatási jellegű kiadásokkal kapcsolatos előirányzat-igényeket az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt előirányzatokkal és/vagy az adott főigazgatóságon belüli átcsoportosítással kell teljesíteni. A források adott esetben a költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további allokációkkal. A fenti számadatok az Európai Szomszédságpolitika és a Csatlakozási Tárgyalások Főigazgatóságának (DG NEAR) további igényeit jelölik.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	A teljes munkaidős egyenértékű munkavállalók a szakpolitika kialakításán, jogi kérdéseken fognak dolgozni, különös tekintettel a közbeszerzési kérdésekre, a pénzgazdálkodásra, a szerződéskezelésre, a pénzügyi ellenőrzésre, a nyomon követésre, a jelentéstételre és az értékelésre. 2 AD
Külső munkatársak	Három a központokban és kettő a moldovai küldöttségen A keresett teljes munkaidős egyenértékek a szakpolitika kialakításán, jogi kérdéseken fognak dolgozni, különös tekintettel a közbeszerzési kérdésekre, a pénzgazdálkodásra, a szerződéskezelésre, a pénzügyi ellenőrzésre, a nyomon követésre, a jelentéstételre és az értékelésre.

3.2.4. Becsült humánerőforrás-szükségletek

– ☐ A javaslat/kezdeményezés nem igényel humánerőforrást.

– ☒ A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

3.2.4.1. A megszavazott költségvetésből finanszírozott

A becsléseket teljes munkaidős egyenértékben (FTE) kell kifejezni[11]

[11] Kérjük, a táblázat alatt jelezze, hogy a teljes munkaidős egyenértékben megadott humánerőforrás-szükségletből hány teljes munkaidős egyenérték van már most a tevékenység irányításához rendelve

MEGSZAVAZOTT ELŐIRÁNYZATOK		Év 2024	Év 2025	Év 2026	Év 2027
• A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)					
20 01 02 01 (a központokban és a bizottsági képviseleteken)		0	0	0	0
20 01 02 03 (az Unió küldöttségeinél)		0	0	0	0
01 01 01 01 (közvetett kutatás)		0	0	0	0
01 01 01 11 (közvetlen kutatás)		0	0	0	0
Egyéb költségvetési sorok (kérjük megnevezni)		0	0	0	0
• Külső munkatársak (teljes munkaidős egyenértékben)					
20 02 01 (CA, SNE a teljes keretből)		0	0	0	0
20 02 03 (CA, LA, SNE és JPD az Unió küldöttségeinél)		0	0	0	0
Igazgatási támogatási sor [14.01.01.01]	- a központokban	0	0	0	0
	- az Unió küldöttségeinél	0	0	0	0
01 01 01 02 (CA, SNE – közvetett kutatás)		0	0	0	0
01 01 01 12 (CA, SNE – közvetlen kutatás)		0	0	0	0
Egyéb költségvetési sorok a 7. fejezetben (kérjük megnevezni)		0	0	0	0
Egyéb költségvetési sorok a 7. fejezeten kívül (kérjük megnevezni)		0	0	0	0
ÖSSZESEN		**0**	**0**	**0**	**0**

A javaslat végrehajtásához szükséges személyzet (teljes munkaidős egyenértékben):

	A Bizottság szolgálatainál jelenleg rendelkezésre álló személyzetből fedezendő	**Kivételes esetben további személyzet***		
		A 7. fejezetből finanszírozandó	**A BA sorból finanszírozandó**	**Díjakból finanszírozandó**
Létszámtervi álláshelyek	**N/A**	N/A	2	N/A
Külső munkatársak (CA, SNE, INT)	**N/A**	N/A	5	N/A

A következők által elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	A teljes munkaidős egyenértékű munkavállalók a szakpolitika kialakításán, jogi kérdéseken fognak dolgozni, különös tekintettel a közbeszerzési kérdésekre, a pénzgazdálkodásra, a szerződéskezelésre, a pénzügyi ellenőrzésre, a nyomon követésre, a jelentéstételre és az értékelésre. 2 AD:
Külső munkatársak	Három a központokban és kettő a moldovai küldöttségen A keresett teljes munkaidős egyenértékek a szakpolitika kialakításán, jogi kérdéseken fognak dolgozni, különös

és/vagy hány csoportosítható át az Ön főigazgatóságán belül, valamint adja meg a nettó humánerőforrás-igényt.

	tekintettel a közbeszerzési kérdésekre, a pénzgazdálkodásra, a szerződéskezelésre, a pénzügyi ellenőrzésre, a nyomon követésre, a jelentéstételre és az értékelésre.

3.2.5. A digitális technológiával kapcsolatos beruházásokra gyakorolt becsült hatás áttekintése

Kötelező: a javaslat/kezdeményezés által érintett, digitális technológiával kapcsolatos beruházásokra vonatkozó legjobb becslést fel kell tüntetni az alábbi táblázatban.

Kivételes esetben a 7. fejezethez tartozó előirányzatokat – amennyiben azokra a javaslat/kezdeményezés végrehajtásához szükség van –, a kijelölt sorban kell feltüntetni.

Az 1–6. fejezethez tartozó előirányzatokat „operatív programokkal kapcsolatos szakpolitikai informatikai kiadások”-ként kell feltüntetni. Ez a kiadás a kezdeményezés végrehajtásához közvetlenül kapcsolódó informatikai platformok/eszközök újrafelhasználására/vásárlására/fejlesztésére és az azokhoz kapcsolódó beruházásokra (pl. engedélyek, tanulmányok, adattárolás stb.) felhasználandó operatív költségvetést takarja. Az e táblázatban megadott információknak összhangban kell lenniük a 4. szakaszban („Digitális vetületek”) bemutatott részletes információkkal.

Digitális és informatikai előirányzatok ÖSSZESEN	Év **2024**	Év **2025**	Év **2026**	Év **2027**	**A 2021–2027-es többéves pénzügyi keretből ÖSSZESEN**
7. FEJEZET					
Információs és kommunikációs technológiákkal kapcsolatos kiadások (szervezeti)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
7. FEJEZETI részösszeg	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
7. FEJEZETEN kívül					
Operatív programokkal kapcsolatos szakpolitikai informatikai kiadások	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
7. FEJEZETEN kívüli részösszeg	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
ÖSSZESEN	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség

A javaslat/kezdeményezés

– ☐ teljes mértékben finanszírozható a többéves pénzügyi keret érintett fejezetén belüli átcsoportosítás révén.

– ☐ a többéves pénzügyi keret lekötetlen mozgásterének és/vagy a többéves pénzügyi keretről szóló rendeletben meghatározott különleges eszközöknek a felhasználását teszi szükségessé.

– ☐ a többéves pénzügyi keret módosítását teszi szükségessé.

3.2.7. Harmadik felek finanszírozási hozzájárulása

A javaslat/kezdeményezés

– ☐ nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.

– ☐ előirányoz harmadik felek általi társfinanszírozást az alábbi becslések szerint:

Előirányzatok, millió EUR (három tizedesjegyig)

	Év **2024**	Év **2025**	Év **2026**	Év **2027**	Összesen
Tüntesse fel a társfinanszírozó szervet					
Társfinanszírozott előirányzatok ÖSSZESEN					

3.3. Becsült bevételi hatás

– ☒ A javaslatnak/kezdeményezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.

– ☐ A javaslatnak/kezdeményezésnek van pénzügyi hatása:

  – ☐ a javaslat a saját forrásokra gyakorol hatást

  – ☐ a javaslat az egyéb bevételekre gyakorol hatást

  – ☐ kérjük, adja meg, hogy a bevétel kiadási sorokhoz van-e rendelve

millió EUR (három tizedesjegyig)

Bevételi költségvetési sor:	Az aktuális költségvetési évben rendelkezésre álló előirányzatok	A javaslat/kezdeményezés hatása[12]			
		2024. év	**2025**. év	**2026**. év	**2027**. év
… jogcímcsoport					

A címzett bevételek esetében tüntesse fel az érintett kiadáshoz tartozó költségvetési sor(oka)t.

Egyéb megjegyzések (pl. a bevételi hatás számítására használt módszer/képlet vagy egyéb más információ).

[12] A tradicionális saját források (vámok, cukorilletékek) tekintetében nettó összeget kell megadni, amely a beszedési költségekre levont 20 %-kal csökkentett bruttó összegnek felel meg.

4. DIGITÁLIS VETÜLETEK

4.1. Digitális vonatkozású követelmények

4.2. Adatok

4.3. Digitális megoldások

4.4. Interoperabilitási értékelés

4.5. A digitális végrehajtást támogató intézkedések
